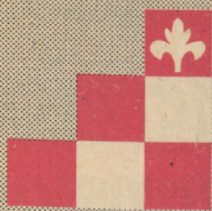

Biblioteka

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

Godina I. Broj 4 TUZLA, 15. VELJAČE 1993.

CIJENA: 2000 BHD - 250 HRD

Cl₂ Cl₂ Cl₂ Cl₂ Cl₂ Cl₂ Cl₂ Cl₂

TO ĆE MALO

"TUKNUTI" EUROPI (ALI NAS OVDJE MASOVNO UBIJAJU)

Klor ili Hlor (grčki "žutozelen"), Cl₂, kemijski element iz grupe halogena, atomski broj 17, žućkasto-zeleni plin oštrog mirisa koji jako nadražuje sluzokožu i uništava mikroorganizme. Ne javlja se slobodan u prirodi već sjedinjen u spojevima.

(Enciklopedija)

Njime se pere jako uprljano rublje. Od njega sve začas izbljedi. Udružen sa metalom natrijumom čini kuhinjsku sol po kojoj je Tuzla dobila ime. Klor je jedan od prvih bojnih otrova primjenjenih u ratu. Nepouzdan je, jer, kad se jednom pusti, njegovo je kretanje u rukama Eola, Boga vjetra. Onaj koji ga primjenjuje u desperatnom je položaju. Ili obrnuto, jedna normalna demokratska ljudska zajednica uporabiti će ga u krajnjoj nuždi. Jedan od visokih časnika naše vojske reče na televiziji da uporabu klora može narediti samo viša komanda. Naš najviši vojni komandant smatra da europsko svjetske čilagere, koji zaista mrnjave i razulače političko rješenje BiH krize, treba kazniti. Možda on na pameti ima neko bolje rješenje od puštanja klora. Objektivno, teško je zamisliti neko naše opravdanje za uporabu klora koje bi svijet prihvatio. Ako je najveći problem Tuzle danas snabdijevanje, koje većma zavisi od odnosa BiH i HiB, bolji je put popravljati odnose nego puštati klor - plin oštrog mirisa, koji će in-ertnoj Europi, bez obzira na okolnosti, tuknuti na terorizam.

Jedno je neosporno, agresor je takve prirode i prisvojio je takvu silu, da žrtve agresije, prvo u Hrvatskoj pa onda u BiH, ostavljene same sebi u pravednoj borbi, imaju pravo tući ga svime i svačim, svakako i svugdje.

A. Lj.

POSJETE

Posjeta UNPROFOR-a HDZ-u

Zamjenik zapovjednika vojnih promatrača UNPROFOR-a u Tuzli, kapetan Martins i oficir UNPROFOR-a za civilna pitanja, gospodin Paavo Pitkanen posjetili su vrhovništvo HDZ i HVO u Tuzli 9. veljače 1992. Ispred HDZ-e primio ih je predsjednik Anto Zvonar i tajnik Stjepo Pranić, a ispred HVO Župe Soli predsjednik Željko Pešić, te predstojnici ureda za gospodarstvo Pejo Banović i informiranje Ljubomir Aždajić. Goste je interesiralo opće stanje u Hrvatskoj Zajednici u Regiji Tuzla, a naročito stav hrvatskih predstavnika glede ultimatumu UNPROFOR-u u svezi s dopremom humanitarne pomoći u Istočnu Bosnu (Cerska, Kamenica, Konjević Polje...). Gospodin Anto Zvonar je govorio o za sada dobrim političkim odnosima s muslimanskim dijelom vrhovništva u Regiji i opštini Tuzla, te s predstavnicima ostalih zajednica u Tuzli. Gospodin Pešić je istakao zajedničko bojevanje HVO postrojbi i Armije BiH pod zajedničkom komandom II korpusa. Istakao je da su prisustvo i aktivnosti UNPROFOR-a u Tuzli što se tiče HZ, poželjni i neophodni. Gospodin Zvonar je istakao poteškoće do

kojih će doći ako iz područja Istočne Bosne dođu nove izbjeglice u Tuzlu, čiji broj bi mogao biti izuzetno veliki. Časnici UNPROFOR-a su bili zadovoljni prijemom i izjavili su da će njihove veze s Hrvatskom Zajednicom biti intenzivnije. Lj.A.

Dobre vibracije

Dana 02. veljače 1993 godine, održana je treća sjednica Regionalnog odbora kao i druga sjednica Općinskog odbora HDZ Tuzla. Uz ljubaznu nazočnost svih članova pomenutih tijela, diskutiralo se o pitanjima aktualnog trenutka kao i o tekućoj problematici. Na pomenutoj sjednici Regionalnog odbora izvršen je izbor kandidata za resor pravosuđa i uprave u organima Okruga Tuzla. Pored niza kandidata pomenuti odbor HDZ Tuzla donio je odluku da se na mjesto ministra za pravosuđe Okruga imenuje Ljubić Tomislav, diplomirani pravnik, uspješni društveni djelatnik, i dosadašnji sudac Višeg suda u Tuzli koji je radio na krivično - istražnim poslovima. Jednoglasnom odlukom Općinskog odbora HDZ Tuzla izabran je i imenovan rizničar Općinske organizacije HDZ Tuzla, Baričak Igor diplomirani ekonomista iz Tuzle. B.G.

IZBORI ZA ŽUPANIJSKI DOM U HRVATSKOJ

Zna se

I doista se zna. Na izborima za Županijski dom u Hrvatskoj uvjerljivo je pobijedila Hrvatska Demokratska Zajednica, dok su drugo i treće mjesto po broju poslanika zauzeli Hrvatski Socijalno Liberalni Savez i Hrvatska Seljačka Stranka. Stranke desnice i ljevice, Paragina HSP i Račanova SDP, nisu ostvarile značajnije rezultate. Stranka - pokret, pod vodstvom dr. Franje Tuđmana, ostvarila je višestoljetni san svih Hrvata, samostalnu, nezavisnu državu Hrvatsku. Unatoč svim nepovoljnim okolnostima koje su je okruživale, HDZ je uspjela da sačuva svoj narod od genocida kojim mu je priječeno a koji se sada provodi nad drugim narodom u BiH. Organizirajući i vodeći svoj narod i u BiH, HDZ je spriječila nestanak Hrvata sa njihovih višestoljetnih ognjišta a to će i ubuduće činiti. Činjenica da je određeni dio teritorija Hrvatske još uvijek pod okupacijom ne znači da će se hrvatski narod pomiriti sa takvim stanjem stvari. To nam zorno dokazuje i nedavno oslobađanje zadarskog zaleđa i Maslenice. HDZ na čelu preporodnog pokreta hrvatskog naroda ma gdje bio, pobjeđuje i ostvaruje svoja obećanja.

hotel tuzla
tuzla

75000 TUZLA
REPUBLIKA
BOSNA I HERCEGOVINA
M. FIZOVIĆA FISKA 15
TEL. 075 221-777, 31-021

Za domovinu!

† Željko Divković
† Denis Kubinek

Pokoj vječni daruj im Gospodine,
i svjetlost vječna svjetlila im!

U PRVOJ TUZLANSKOJ BRIGADI

Borci-vjernici
dobili prostor

Dogodilo se ono što je koliko jučer bilo nezamislivo, što je danas mnoge istinski iznenadilo, i bez sumnje i obradovalo. U Prvoj tuzlanskoj brigadi, nedavno je odvojen i posebno uređen prostor za borce - vjernike, katoličke i muslimanske vjeroispovjesti. Tako će svi pripadnici ove postrojbe moći u svom slobodnom vremenu posvetiti vjeri na način kako su to željeli. Biće to trenuci mira i istinsko ispoljavanje praiskonskih ljudskih potreba, u ova preteška vremena. Ovakva odluka u Prvoj tuzlanskoj brigadi, iznenadila je ne toliko samom činjenicom da je takav prostor odvojen, koliko činjenicom da se u zapovjedništvima postrojbi razmišlja o svim detaljima i potrebama vojnika i dakako vojnika - vjernika. Sama činjenica, da je to najprije učinjeno u Prvoj tuzlanskoj brigadi, govori samo da je Prva u svemu prva. Naravno, za očekivati je da će takvi potezi biti učinjeni i u drugim brigadama, tamo gdje to ukupni smještajni uvjeti dozvoljavaju. M.D.

Ukratko iz 115. brigade "Zrinski"

Uspješna obrana

Na majevičkom bojištu, u zoni odgovornosti 115. brigade "Zrinski", bilo je topničkih okršaja, a neprijatelj je sa PAM-ovima i PAT-ovima pokušao pomjeriti linije obrane koje su neprobojne.

oOo

U prethodnim borbenim djelovanjima u sastavu 2. bojne zapovjednik 115. brigade "Zrinski" posebno ističe i pohvaljuje prvi streljački vod satnije "Kiseljak" na čelu sa zapovjednikom Pavić Šimom. Samostalni vod VLR 107 mm, 115. brigade "Zrinski" imao je prvo vatreno krštenje i pokazao odlične rezultate za što je istican od komande tuzlanskog bataljona. IPD 115. brigade "Zrinski"

oOo

Pripadnici 115. brigade "Zrinski" na svom stalnom zadatku na posavskom bojištu u sastavu bataljona 5. operativne grupe vode žestoke okršaje. Nažalost, dva branitelja su izgubila život, a dva teže ranjena. Linije obrane ni za stopu nisu pomjerene. F.B.

SAHRANJENA DVA BORCA 3. BOJNE "VIKTORIJA"

Otišli u
nezaborav

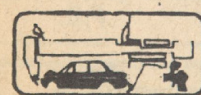
Na posavskom bojištu vode se od sudne bitke za slobodu BiH. Golema četnička mašinerija sručila se svom silinom na uzani prostor zamišljenog koridora, gdje branitelji nadljudskim naporima onemogućavaju ostvarenje zlikovačke zamisli. U takvom ratnom sudaru dva svijeta, padaju i nove žrtve među braniteljima. U okršajima na tom dijelu zaračene Bosne, živote su izgubila dva borca 3. bojne "Viktorija" iz sastava 115. HVO brigade "Zrinski". Poginuli su Željko Divković, rođen 1960 godine, i Denis Kubinek, rođen 1966 godine. Sahrana pokojnog Željka, obavljena je prošle nedjelje, 07.02.1993.g. na mjesnom groblju Ljepunice. Sahrana pokojnog Denisa, obavljena je istog dana na tuzlanskom groblju Trnovac.

INTERVIEW

MISIJA MEĐUNARODNOG
CRVENOG KRIŽA

Međunarodni Komitet Crvenog Križa (MKCK) ove godine će obilježiti 130 godina postojanja i rada. Ovim dokumentom postavljani su temelji međunarodnog humanitarnog prava. Radi bolje i sveobuhvatnije zaštite svih koji su zahvaćeni ratnim sukobima, MKCK je predlagao nove konvencije koje štite osnovna ljudska prava u ratu. Sada su na snazi četiri Ženevske Konvencije iz godine 1949. koje štite ranjenike, bolesnike, vojno sanitetsko i vjersko osoblje, ratne zarobljenike kao i pučanstvo na neprijateljskim i privremeno zaposjednutim područjima. Ženevske Konvencije su godine 1977. dopunjene dodatnim protokolima koji daju dodatnu zaštitu civilnom pučanstvu pogođenom ratom. MKCK pruža pomoć svima koji su zahvaćeni ratom, posjećuje ratne zarobljenike i internirane civile, pruža materijalnu i zdravstvenu pomoć svima kojima je potrebna, upravlja Centralnom Agencijom za Traženje koja traži osobe o kojima njihove obitelji nemaju vijesti i olakšava dopisivanje među razdvojenim članovima obitelji kada su redovni putevi komunikacija prekinuti. MKCK je osnivačka institucija Međunarodnog Pokreta Crvenog Križa i Crvenog Polumjeseca koji djeluje širom svijeta. U svom radu, MKCK strogo se drži osnovnih principa a to su: humanost, nepristrasnost, neutralnost, neovisnost, dobrovoljnost, jedinstvo i univerzalnost.

U nekim boljim vremenima, jubilej MKCK bio bi u nas skromno obilježen, a djelatnost MKCK odnosila bi se na "neke druge". Danas smo mi pogođeni ratom. U Republici Bosni i Hercegovini MKCK otvorio je više zastupništva kako bi pomogao svima kojima je pomoć potrebna, a u skladu sa svojim temeljnim načelima. Redakcija "Hrvatskog Glasnika" pozvala je u goste delegate MKCK u Tuzli, gospodina Jean-Paul Corboza i gospodina Andreasa Schiessa. Gospodin Corboz odlazi na novu dužnost dok gospodin Schiess ostaje voditi misiju MKCK u našem gradu. Naši gosti dolaze iz Švicarske, zemlje konstituirane iz 26 kantona, u kojoj se govore četiri jezika i, kako naši gosti u šali rekoše, nebrojeno dijalekata. Nas je interesirao rad misije MKCK u Tuzli, dok su naši sugovornici htjeli čuti o hrvatskom nacionalnom korpusu u Republici a posebno u području Tuzle. Željeli su čuti o korijenima hrvatske kulture i duhovnosti kao i o povijesti Hrvata na ovim prostorima. Detaljno su se raspitivali o načinu življenja Hrvata, standardu, sustavu obrazovanja kao i o suživotu

Herbeno
STANDOX
AUTOLACK

P.P. AUTOKAROSERIJSKI SERVIS
arabovićkić
75000 TUZLA • Crno Blato br. 121
Telefoni (075) 31-425, 232-818
Telefax (075) 232-818

Tuzlaci, ljudi bez predrasuda

Švicarski trgovac Henz Dunant je užasnut posljedicama bitke kod Solferina (1859 - Sjeverna Italija), zajedno s još četiri Švicarca, osnovao "Međunarodni Komitet za Pomoć Ranjenicima". Pet humanista i filantropa, čija imena će ostati upisana u povijesti naše civilizacije - Henry Dunant, Gustave Moynier, general Guillaume - Henri Dufour, dr. Luis Appia i dr. Theodore Maunier, nastavljaju svoju plemenitu djelatnost i u listopadu 1863. godine organiziraju konferenciju uz sudjelovanje predstavnika 16 zemalja. Usvojen je znak a kasnije i ime organizacije - "Međunarodni Komitet Crvenog Križa" - MKCK. Na inicijativu utemeljitelja MKCK u Ženevi su godine 1864. predstavnici vlada 16 zemalja potpisali dokument poznat kao Prva Ženevska Konvencija o Zaštiti Ranjenika u Ratnim sukobima.

Članovi MKCK, Schiess, Corboz, u razgovoru sa našim saradnikom

Hrvata s pripadnicima drugih nacionalnih korpusa. Redakcija "Hrvatskog Glasnika" ovim je razgovorom dala svoj skromni doprinos širenju slike koju međunarodna javnost ima o Hrvatima na ovim prostorima. Ipak, ne možemo se otići dojmima da bi predstavnici hrvatskog naroda trebali više učiniti glede odnosa s predstavnicima međunarodnih organizacija.

● HG - Budite ljubazni i dajte nam, osnovne podatke o misiji MKCK u Tuzli.

Misija MKCK došla je u Tuzlu tijekom studenog i prosinca prošle godine. U sa-mom početku bilo nas je dvoje, a sada nas je sedam i svatko ima određeni zadatak - organizacija konvoja, humanitarna pomoć, medicinska pomoć, služba traženja itd. Naše aktivnosti ovdje su rekao bih klasične aktivnosti MKCK u jednoj ratom zahvaćenoj zemlji.

● HG - Misija MKCK ima više funkcija koje proizilaze iz temeljnih načela organizacije. Možete li ipak izdvojiti neku od njih koju češće obavljate?

Teško je izdvojiti bilo koju od naših aktivnosti odnosno dati joj više važnosti u odnosu na druge. Dosta napora ulažemo organizirajući dopremu humanitarne pomoći. Ovu aktivnost svakako ćemo još intenzivirati jer smo tek na početku. Ovdje prikupljamo podatke o potrebama, a potom radimo na tomu da se potrebno i dostavi. Paralelno, istim poslom bave se i druge humanitarne organizacije. Druga naša aktivnost je služba traženja koja omogućava uspostavljanje

prekinutih obiteljskih veza. Radi se o porukama, ne o klasičnoj pošti odnosno o uobičajenim pismonosnim pošiljkama. U suradnji s lokalnim Crvenim Križom, pošaljemo u prosjeku više od tisuću poruka tjedno. Jedna od naših aktivnosti je i rad sa zatvorenim ljudima koji su zatvoreni bilo zbog svojih uvjerenja bilo zbog djela počinjenih iz istih uvjerenja. Redovito posjećujemo lokalni zatvor. Zatvorenicima omogućavamo slanje poruka njihovim obiteljima. Naše se aktivnosti ovdje, kao što vidite ničim ne razlikuju od aktivnosti naših kolega u drugim mjestima zahvaćenim ratom. Sve su to dakle redovite aktivnosti MKCK.

● HG - Tijekom Vašeg boravka u našem gradu imali ste priliku kontaktirati sa lokalnim vlastima. Sigurno ste razgovarali i s ljudima različitog stupnja obrazovanja. Kako bi ste opisali atmosferu i duhovnu klimu u gradu?

Ne tvrdim da je opća situacija u Tuzli perfektna, ali mislim da je puno bolja, ali i kvalitetno drugačija, nego u drugim gradovima u Bosni. Ljudi su bez predrasuda, što me se posebno doima, a u kontaktima su vrlo otvoreni. Tuzla i njeni stanovnici u ovim ratnim vremenima žive u posvemašnjoj blokadi, dopremanje različitih vidova humanitarne pomoći vrlo je otežano, puno ljudi je teško pogođeno ratom, u posljednje vrijeme prisutna je i određena tenzija, ali se još uvijek osjeća da je to jedna kompaktna zajednica.

KLOR PONOVO NA SCENI

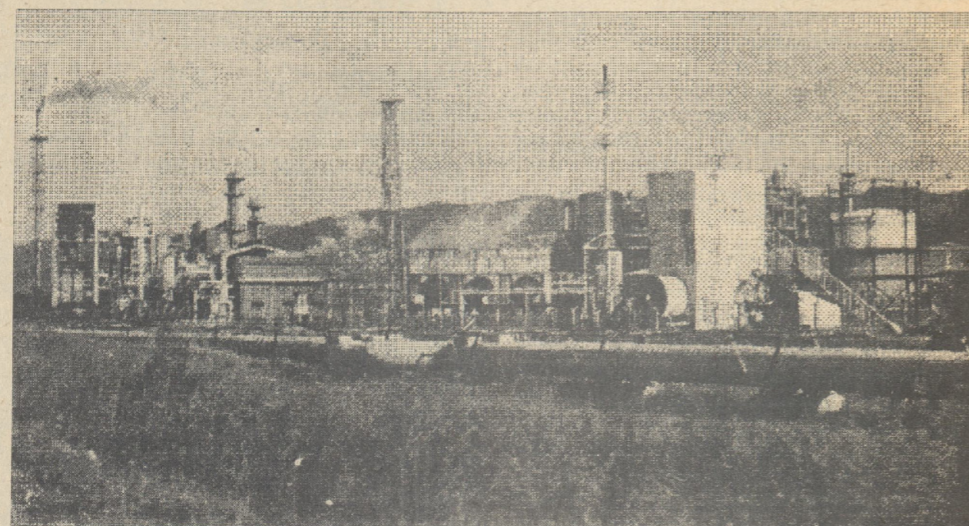
Hoće li svijet shvatiti?

Četnici ohrabreni neodlučnošću svjetske zajednice. Nove žrtve i nove izbjeglice na Starom kontinentu.

Iz Tuzle je u svijet ponovo odaslana najdramatičnija od svih poruka, a glasila je da je na zajedničkoj sjednici predsjednika općina Regije, raspravljano o koncepciji uporabe klora u obrambene svrhe. Ozbiljnost situacije, nije potrebno objašnjavati, jer je svakodnevno itekako doživljavamo. U Tuzlu svakodnevno stižu mnoge izbjeglice iz Podrinja, a sa zebnjom se pominje brojka od 70.000 ljudi. U gradu gdje već ponestaje hrane, lijekova i mnogo čega, gotovo da je više izbjeglica nego njegovih predratnih stanovnika. Rijeka očaja bez kraja.

Svijet još uvijek reprizira neku vrstu predratnog jugopredsjedničkog turizma, Lisabon, Ženeva, Njujork,.... a kraj se ni ne nazire. Zbog onih prethodnih, i ovih najnovijih sukoba na relaciji HVO - Armija BiH, prekinuti su svi putovi dotoka humanitarne pomoći, a također i sredstava za obranu. Balkansko ludilo ne pokazuje znake smirivanja, a povremeni tračak nade, prebrzo zgasne. Četnici se naravno svemu tome vesele, i navaljuju svim sredstvima, pri čemu su civilni neprepoznatljiva kategorija. Oni od svega toga imaju koristi, a zlradi osmjeh im ne silazi sa okrvavljenog lica.

U takvoj situaciji u svijet je još jednom odaslana vijest o mogućoj uporabi posljednjeg sredstva, klora, iste one

Pozornost svijeta čak i uz pomoć satelita: postrojenja u Bukinju

opake supstance na čija smo svojstva taj isti svijet upozoravali više puta, za slučaj da četnici pogode cisterne. Tu vrstu upozorenja su shvatili svi stručnjaci, civilni i vojni pa su četnici neko vrijeme ostavili na miru postrojenja u Bukinju. Sada kad taj isti svijet kroji našu provincijalnu ili kantonalnu budućnost, prežvakavajući varijante podjele bosanske duše, Tuzla se nalazi pred zidom plača zvanim svjetska zajednica. Traži se pomoć u razrješavanju najzamršenijeg čvora

kojeg je ikada vezao (ne)ljudski rod. Posljednja mogućnost, uporaba opasnog oružja, stavljena je pred lice svijeta da sam odluči. Tuzla je odlučila, braniće se, ako zatreba i klorom, svjesna višestruke opasnosti, ali i nepopularnosti takvog poteza. Izboru nema, a preostaje samo tračak nade da će svjetski moćnici napokon shvatiti svu tragičnost bosansko-hercegovačke zbilje. Da li će shvatiti, ili smo svi zajedno u loto bubnju stare prevrtljivice, Europe?

M.D.

IZ KUTA MEĐUNARODNOG PRAVA

Genocid (ni)je samo ubojstvo

Izraz "genocid" često se pogrešno tumači od strane naših političara. On, međutim, u međunarodnom pravu ima savim određeno značenje. Članak 2. Konvencije o genocidu iz 1948. godine navodi da genocid znači "bilo koje od slijedećih djela, učinjeno sa namjerom da se potpuno ili djelomično uništi jedna nacionalna, etnička, rasna ili vjerska skupina".

- ubojstvo članova skupine
- nanošenje teške tjelesne ili psihičke povrede
- namjerno podvrgavanje skupine takvim uvjetima života koji bi trebali dovesti do njezina potpunog ili djelimičnog uništenja
- nametanje takvih mjera kojima se želi spriječiti rađanje u okviru skupine
- prisilno premještanje djece iz jedne skupine u drugu Prema članku 3. navedene Konvencije kažnjiva su slijedeća djela:

- genocid
- planiranje da se izvrši genocid
- neposredno i javno poticanje da se izvrši genocid
- saučesništvo u genocidu Za zločin genocida postoji, dakle, individualna krivična odgovornost pojedinca za bilo koje od navedenih djela, i on po svojoj naravi traži veoma oštro kažnjavanje i nezastarivost!

S. P.

LJEPUNICE

Doček za "Viktoriju"

U subotu 6. veljače ogranak HDZ Ljepunice, uz pomoć građana, pripremio je zajedničku večeru za pripadnike 3. bojne "Viktorija" 115. brigade "Zrinski" koji su se vraćali sa svog stalnog zadatka u posavskom bojištu. Čekali su ih građani, roditelji, rođaci. Svi su došli da pozdrave svoje vojske. Stigoše autobusi, vozači su izlazili umorni, iscrpljeni a malo i zbunjeni. Koliko naroda. Tekle su suze radosnice. Majke su plakale i grlile svoje sinove, sretne što ih opet vide žive i zdrave. Bio je to susret koji će pamtili kao nešto lijepo, dirljivo, humano i duboko ljudsko.

F.B.

U obrani hrvatske samobitnosti

KULTURA

U prosincu je izašla knjiga "HRVATSKO RATNO PISMO 1991/92" u kojoj je sabran pisani otpor hrvatske kulture prema srpskoj agresiji. Njena promocija, kao i sama pojava, bila je više od prvorazrednog kulturnog događaja.

Knjiga "Hrvatsko ratno pismo 1991/92" pisana je tijekom domovinskog rata, a pripremana za izdavanje neposredno iza njega. Uredila ju je dr. Dubravka Oraić - Tolić, a izdao Zavod za znanost o književnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Što čini ovu netipičnu knjigu? Tu su riječi prognanice iz Kijeva: "Sve su nam u hotelu dali, ali moja dica su seljačka. Njima treba ovca da se o nju ogriju, krava..." Hrvatsko ratno pismo su i pjesme Drage Britvića "Ne bom ti došao na rodendan" i Antuna Šoljana "Vukovarski arzulah" pisana u maniru alhamijado književnosti, čija se svaka strofa završava sa "Platit ćete Vukoyar". Ono je i pismo Borisa Dvornika Bati Živojinoviću o tome kako su "dizali mostove, pruge, barikade, pobili mnogo neprijatelja, ali sve je to bija samo film", a onda i o tome kako se jedan od njih sada "prebacio na pravu scenu, di se stvarno ubija" (Epilog je: "Zbogom Bato"). Hrvatsko ratno pismo" je i dnevnik Svena Laste s prve linije fronta, pjesma Đani Maršana "Bože, čuvaj Hrvatsku" i još popularnija, osobito sada i u bosanskom podneblju "E, moj družo beogradski" Jure Stublića itd.

Između književnosti i dokumenta

Knjiga počinje apelom majki vojnika Predsjedništvu SFRJ "Poštedite naše sinove" i Informacijom SSNO o "aktuelnoj situaciji u svijetu i našoj zemlji i neposrednim zadacima JNA". Nastavlja se kako joj i kaže podnaslov, APELIMA, ISKAZIMA I PJESMAMA na 640 stranica većeg formata. Urednica je na promocijama (prva u zagrebačkoj Gradskoj knjižnici 18. prosinca, druga u Starogradskoj

vijećnici tjedan kasnije) saopćila da se mogla izdati knjiga od čak 5.000 stranica, koliko je bilo prikupljene građe. Izdanje je dvojezično: na hrvatskom (330 strana) i engleskom jeziku. Uz tekst je 250 dokumentarnih fotografija i 150 faksimila. Stoga je se teško žanrovski precizno odrediti prema ovoj knjizi. Za urednicu je to prevashodno epistolarna književnost, a nakladnik najavljuje da je to "dokumentarna monografija o otporu hrvatske kulture", te svojevrsni "dokument o ulozu kulture u ratu i stvaranju hrvatske države". Zbog ovog posljednjeg njena druga promocija imala je naglašenu političku dimenziju. Organizovala ju je Skupština grada, počela je sa himnom "Lijepa naša", a posebna počast i zahvalnost odata je vitezovima domovinskog rata koji su imali mjesto u prvom redu svečano uređene dvorane u Čirilmetodskoj 5 na Gornjem Gradu.

Osobitu vrijednost knjige čini kronologija ratnih događaja data za svaki mjesec, što je u tijesnoj svezi sa pismima i drugim oblicima intelektualnog i građanskog otpora. Tako se u veljači, ožujku i travnju pojavljuju prva upozorenja hrvatskih kulturnih ustanova na ozbiljnost prijetnji iz Srbije. U lipnju je već hrvatska kultura shvatila da je rat tu i da je njena uloga u razjašnjavanju istine o njemu. U rujnu i listopadu ratno je pismo zahvatilo

cijelu hrvatsku kulturu: apele, iskaze i pjesme pišu gotovo svi koji nisu na ratištu. U studenom je hrvatska kultura zanimala pred prizorima pada Vukovara (a Francuskinja Ani Braun je konstatala da se: "Guernica danas zove Vukovar"). Prosinac je mjesec Dubrovnika, osobnih ispovjesti rezignacije i očekivanja mađunardnog priznanja koje stiže 15. siječnja 1992. godine. Ratna se tematika potom seli u druge žanrove: prozu, dramu, dnevnik i sjećanja na rat.

Memento za hrvatsku kulturu

Kao autori tekstova u "Hrvatskom ratnom pismu" pojavljuju se ljudi iz svih slojeva - od uglednih profesora i umjetnika do običnih građana i djece. Zastupljeni su i Hrvati iz dijaspore, te poznati svjetski intelektualci. Kriterij kod izbora pisama bila je argumentacija, ako je autor intelektualac, a ako nije onda je kriterij autentičnost i neposrednost izraza. Kod apela data je prednost onima koji su upućeni ranije. Pjesme bi se mogle podijeliti na umjetničke i masmedijske, a ima i nekoliko pučkih nastalih u ratnom vremenu kada je i običan čovjek osjetio potrebu da se poetski izrazi. Ono što je zajedničko za sva tri tipa u knjizi - kolažu je da su to svjedočanstva o kulturnom i građanskom plebiscitu za suverenu i samostalnu hrvatsku državu. A u predgovoru je urednica konstatala da knjiga pokazuje "s jedne strane civilizacijsku pukotinu na prostoru Balkana koja ide tradicionalnom granicom između Istočnog i Zapadnog Rimskog carstva, a s druge strane, polagano, ali sigurno razumijevanje uzroka i vrste rata koje je bilo okrunjeno međunarodnim priznanjem Republike Hrvatske kao ravnopravne članice svjetske zajednice (i prijemom u OUN)".

Knjizi se, kao i svakom drugom izdavačkom poduhvatu može što šta i prigovoriti, na primjer, oko kriterija i sadržaja. Recenzent (uz Viktora Žmegača) Aleksandar Flaker uzima za manu nezastupljenost junaštva na bojištima. Kao posebnu vrijednost nama se čini da treba istaći sabrane podatke u posebnom prilogu o stradanju kulturne baštine: U većoj ili manjoj mjeri čak 245 povijesnih naselja, 44 muzejske zgrade, 9 arhiva, 22 knjižnice itd.

Cilj izdavanja "Hrvatskog ratnog pisma" je da se zapamti i proširi istina o hrvatskoj kulturi, te da se prihodima od prodaje pomoćne obnova spaljene knjižnice u Vinkovcima. U to ime autori tekstova i fotografija odrekli su se autorskih honorara.

Za nas u BiH iščitavanje ove izuzetno vrijedne knjige proizvodi niz asocijacija. Istine iz one Šoljanove o Vukovaru ili iz stihova: "U zemlji Hrvatskoj nije bilo tamnica/Cijela Hrvatska zemlja bijaše tamnica" (Mate Sušac) na ovim prostorima su mnogo gorče. Od istog agresora iznuda se pisanje našeg ratnog pisma. Tim prije što nam, pikavovski rečeno, cijela država postaje Gernika.

Alija Uzunović

JEZIK I PRAVO

Dilema ne smije biti

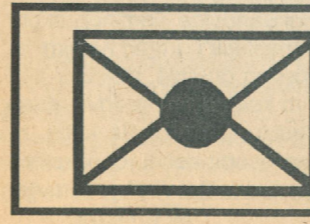
Suvišan sukob oko uporabe hrvatskog jezika

Na sve države članice Ujedinjenih nacija primjenjuju se međunarodni sporazumi i ostali mehanizmi koji osiguravaju opća ljudska prava, naročito građanska i politička, zaštita manjina, ekonomska, socijalna i kulturna prava itd.

U svakodnevnom životu među ljudima hrvatske i muslimanske nacionalnosti često dolazi do sukoba mišljenja oko službene uporabe hrvatskog jezika za Hrvate u BiH. Taj sukob je suvišan iz nekoliko osnovnih razloga:

Hrvatski jezik je sastavni dio hrvatskog nacionalnog bića, tako da svaki pripadnik muslimanskog ili drugog naroda, koji osporava hrvatskom narodu pravo na svoj jezik, osporava pravo na postojanost hrvatskog naroda u BiH. Također, ono što je najbitnije i što otkriva zabludu rasprave o pitanju hrvatskog jezika jest međunarodno pravo koje svojim normama osigurava pravo Hrvatima i drugim narodima da se služe svojim jezikom. Jedan od zaštitnih mehanizama Ujedinjenih nacija je i Međunarodni dogovor o građanskim i političkim pravima od 1966. godine. Naime u članku 27. osigurava se zaštita lica različitih etničkih grupa. Ta lica "... ne mogu biti lišena prava da imaju, zajedno sa ostalim članovima svoje grupe, svoj posebni kulturni život, da ispoljavaju i upražnjavaju svoju vlastitu vjeru ili da se služe svojim jezikom".

Stjepo Pranjić

Suradujte u svom listu
Hrvatski Glasnik

Nismo ostali sami

Veliki broj omladinaca čeka na prijem u HVO

Politika laži u ovom prljavom ratu dobro je poznata hrvatskom narodu. Nismo im nikad vjerovali pa ni u ovom vremenu, a kakve su zločine počinili

Ovaj genocidni rat kojeg vodi agresor ubijajući i paleći sve što nije srpsko, konačno su shvatile i Europa i Amerika pa i čitav svijet.

nećemo im nikada ni vjerovati. Hrvatski narod je uspio obraniti hrvatsku državnost. S ponosom i otvorenog srca kažemo da spadamo u te sretne hrvatske generacije koje su doživjele da nam draga domovina Hrvatska, poslije 900 godina izgubljenosti postane samostalna i suverena država Hrvata priznata, Bogu hvala, od gotovo svih država na kugli zemaljskoj. Naši preci su čeznuli 900 godina za ovim momentom kojeg smo mi doživjeli. Zato braćo i sestre budimo veseli i radosni, jedinstveni i hrabri, izdržaćemo do kraja, Bog je s nama. Nismo ostali sami, kako pojedini Hrvati znaju zabrinuto kazati. Mi smo od 17.10.1992.g. bratski prihvaćeni u Hrvatsku zajednicu Herceg - Bosnu. Predsjedništvo Herceg - Bosne je čekalo odluku Hrvata sa tuzlanskih prostora i mi smo odlučili a i svjesni smo da nas može spasiti samo jedinstvo hrvatskog naroda u cijeloj BiH.

"Borimo se da ostvarimo takve odnose da što bude imao jedan Hrvat u Mostaru imati će i u Tuzli, Bosanskoj Posavini i ma gdje on živio na prostorima BiH. Mi smo jedan od konstitutivnih naroda, kao i jedan od najstarijih naroda ovoga prostora, ne može nas nitko bacati u zapećak niti potčiniti". Mi smo se dobro organizirali na ovim terenima. Stali smo na branik svoje Tuzle i svojih sela i to sa lovačkim dvocjevka, karabinima i pištoljima, i držali vatrenu liniju sve do dolaska prvih vojnika Teritorijalne obrane. Obrana HVO Hrvatske Zajednice Soli pravi velike podvige na bojištima Majevice, Brčkog, Gradačca i ostalih bojišta. Iz ovoga se može zaključiti da smo dobro organizirani i spremni obraniti svaku stopu naše zemlje. Da smo jedinstveni govori nam da još uvijek veliki broj omladine čeka da uđe u postrojbe HVO. Interesantno je čuti da se u našim hrvatskim selima govori među starijim ljudima o potrebi formiranja domobranskih postrojbi koje bi imale zadatak čuvanja

naših sela kao i uvođenje reda i normaliziranje života u našim područjima. Analizirajući ova činjenična zbivanja možemo zaključiti da smo se dobro organizirali u ovom bestijalnom ratu. Sada su svi Hrvati zainteresirani za svoju sudbinu i žele je uzeti u svoje ruke. Nikada više neće dozvoliti da drugi grade njihovu budućnost, gdje bi opet mogli biti drugorazredni i trećerazredni građani. Četrdeset i pet godina upirali su prst u hrvatski narod govoreći da smo genocidan i ustašoidan narod, da bi nam na kraju dozvolili da sabiremo

mrvice ispod njihovih bogatih trpeza. Nije nas iznenadio general Dajdža koji je svoje uvodno izlaganje počeo na II. saboru HDZ u Mostaru riječima: "Draga moja sirotinjo dobro ste izdržali sve ove patnje koje su trajale godinama, a to su nam činili elitni ljudi starog društva koji su se nazivali podobnim". Mnogi od tih podobnih utrpavaju se i dalje da vode hrvatski narod. Mi njih primamo ali da rade za nas, a ne da nas vode. Imamo mi velik broj pametnih i politički dobro orijentiranih Hrvata kojima smo povjerali da nas vode u svim vidovima života.

Drago Pavić

DJELATNOST DOBROTVORNIH DRUŠTAVA

Gračanlije za primjer

Prikupljeno 165 tona hrane. Pomoć stiže iz Zagreba, i zapadnih zemalja. Uskoro i ljekarna.

Iako malobrojni, Hrvati su u Gračanici pokazali izuzetnu inventivnost i organiziranost u ovim teškim vremenima. Sudeći po tome što ih u ovom gradiću živi tek 156 starijih od osamnaest godina, reklo bi se da su gotovo svi uključeni u neki od oblika humanitarne i druge naravi. Za svega četiri mjeseca u Hrvatsko-katoličkom dobrotvornom društvu Gračanica, prikupljeno je 165 tona raznih namirnica, od čega su najveće količine već distribuirane. Određane količine su ustupljene drugim humanitarnim organizacijama, Armiji BiH, i dakako članovima malobrojne hrvatske zajednice u ovom živopisnom gradiću. Vlastima u Gračanici također su ustupljene određene količine hrane, ali valja reći da vlast itekako uzvraća dobročinstvo, prije svega plaćanjem troškova transporta. Kada je riječ o odnosu rukovodstva Hrvatsko-katoličkog dobrotvornog društva i vlasti u Gračanici, neizbježan je utisak što su i sami domaćini potvrdili, da se radi o izuzetnom razumjevanju i suradnji, naravno na obostrano zadovoljstvo. U Društvu posebice ističu pomoć ljudi iz općinske Vlade u Gračanici prilikom traženja novih prostorija, jer su im one prethodne bile pretijesne za sve šire aktivnosti. Za veoma kratko vrijeme, takoreći preko dana, dobijene su za današnje prilike pogodne prostorije, u samom centru Gračanice, gdje je na raspolaganju čak i jedna omanja dvorana za sastanke.

Gračanički Hrvati-dobrotvorci, uspjeli su preko svojih veza i pomagača, posebno u Zagrebu, pribaviti i 1.800 komada čebadi, kao i 1.233 komada razne garderobe. Ovi vrijedni ljudi do sada su u više navrata bili, a to i ostaju, neka vrsta posrednika u rješavanju problema Hrvata izbjeglica iz Doboja. Sve obitelji izbjegle iz tog grada, na vrijeme su zbrinute, bilo samostalnim naporima ili uz pomoć gračaničkih civilnih vlasti, koja ni tu nije izostala.

U gračaničkom Hrvatsko-katoličkom dobrotvornom društvu posebno naglašavaju da pomoć uglavnom stiže iz zapadnih zemalja, Francuske, a prije svega Njemačke, gdje se za taj dio posla nesebično angažira gospođa Jasenka Simeunović, čiji muž Darko, iako izbjegao iz Doboja, također nesebično radi na dobrotvornim poslovima u ovom društvu. Ne treba zaboraviti zasluge i zahvale upućene na adresu gospodina Dine Čolića, kao ni pomoć gospođina Midhata Čehajića, iz "Feringa" čije su poslovne veze sa Italijanima, također plodonosne. Zagrebački "Caritas" i gospođa Jelena Brajša, potom Humanitarno društvo "Duhovna stvarnost" iz Zagreba imaju osobite zasluge za sve što je do sada stiglo u Gračanicu na adresu Hrvatskog - katoličkog dobrotvornog društva, a svima njima Gračanlije odaju osobitu zahvalnost na pruženoj pomoći. Ukupne količine hrane koje su do sada pristigle u Gračanicu, bile bi i veće, da jesenas jedan kamion nije pogođen granatom u blizini Banovića. Tom neprilikom, uz uništenje kamiona upropaštene su osim ostalog dvije tone maslaca i drugih namirnica. Svoje dobročinstvo, Gračanlije iz Hrvatsko-katoličkog dobrotvornog društva, pokazali su i dodjelom hrane za narodnu kuhinju, a da se i ne govori o velikim količinama lijekova. Kada je riječ o lijekovima, ovdje namjeravaju da uskoro otvore i vlastitu ljekarnu. Na kraju, za ilustraciju uspješnosti Hrvata dobrotvoraca iz Gračanice, i jedan osobit detalj. U paketima hrane dodjeljenim povodom pravoslavnog Božića, nalazila se i po jedna litra vina. U zdravlje!

M. Divković

DUHOVNA DIMENZIJA SPOMENIKA KULTURE

Bogatstvo neprolaznosti

Spomenici kulture u svojoj suštini, sadržaju, obliku i stanju imaju određena svojstva i odlike, koje su označene kao vrijednosti starine, kulture, etnografije, umjetnosti, originala, rariteta, estetike i niza drugih vrijednosti koje čine identitet svakog nacionalnog bića.

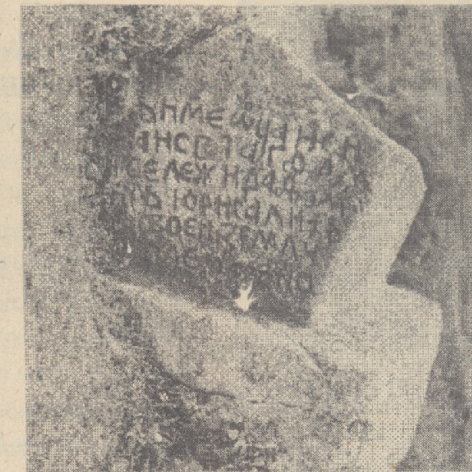
Pored niza osobina spomenika kulture u znanstvenom smislu, njihova komponenta duhovnosti im negira statiranje nijemog svjedoka prošlosti. Ona im ustvari daje životni intenzitet prošlosti, dakle spomenik kulture nije objekat nekog neobvezatnog sanjarenja na prošle događaje, stvari i osobe, nego zahvaljujući njihovoj duhovnoj dimenziji spomenici kulture prošlost čine djelotvornom u sadašnjosti.

Pojam spomenik predstavlja objektivizaciju riječi spomen, koja se javlja kao jedna od ključnih riječi u biblijskim tekstovima, kao npr.: spomen-žrtve, spomen-hram (Jeruzalemski hram), spomen-svetišta, pa čak i prirodna dobra spomen-stabla, spomen-izvori, itd. Svakako, nužno je definirati da u biblijskom kontekstu riječ spomen univerzalnost vrhunca dostiže spomen-žrtva, tj. sveta misa. Na taj način "Večera Gospodnja posadašnjuje Isusovu smrt" (1 Kor. 11,26). Mora se napomenuti da element memorijalnosti u Novom zavjetu, predstavlja samo jedan element u smislu pobožnog sjećanja, odnosno zahvaljivanja (eucharistia), dok se drugi element sastoji od sadašnjosti, što čini zajedništvo, čekanje "Ponovnog dolaska Kristovog" i živa vjera u uskrsnuće.

Jedna od temeljnih vrijednosti spomenika kulture je njihova povijesna ili dokumentarna vrijednost. Ona govori o počecima bitisanja

jednog naroda na određenom prostoru, načinu življenja, jeziku, duhovnim, etičkim, estetičkim osobinama i nizu drugih značajki.

Srazmjerno bogato spomeničko nasljeđe na ovim prostorima, koje svjedoči o hrvatskom biću, predstavlja u tom smislu neprocjenjivu osnovu na kojoj se gradi identitet hrvatskog nacionalnog bića. Njihove nemjerljive i neprolazne vrijednosti, opredmećene i smještene u vremenu i pros-

toru kao arheološki lokaliteti, nekropole krstača, groblja, stari nadgrobniaci sa svojim natpisima, grobljanske kapele, stećci, sakralno slikarstvo, etnografsko i sakralno graditeljstvo, bili su uvijek podsticaj procesu spontane identifikacije hrvatskog bića sa lokalnim i regionalnim ambijentom. Oni su mu proizvodili osjećanja i snagu da podnosi, dijeli ili mijenja zajedničku sudbinu svih ljudi sa kojim živi i radi.

U ZAGREBAČKOJ KAPELI SV. JURJA

MISSA LATINA

Nedjeljom i blagdanima sa početkom u 11 sati ovdje se održava misa zaslugom biskupa dr. Djure Kokše na latinskom jeziku.

Tijekom nedavnog boravka u Zagrebu našu pozornost privukla je obavijest u crkvi sv. Marka, gdje stoji da se nedjeljom i blagdanom od 11 sati obavlja MISSA LATINA u kapelici sv. Jurja. Tom izazovu kao latinisti nismo mogli odoljeti, pa je se valjalo zaputiti ka Jurjevskoj ulici sljedećeg siječanjskog nedjeljnog jutra.

Prvi dojam koga smo stekli je da osrednja posjeta ovom skromnom objektu nije umanjila visoku profesionalnu razinu božje službe. Zadovoljstvo slušanja priredio je i Zbor studenata zagrebačkog Sveučilišta, pjevajući najveći broj pjesama na latinskom jeziku.

Po završetku mise razgovarali smo sa ljubaznim prebendarom Katedrale Stanislavom Vitkovićem. Reče nam da je ova misa uvedena prije pet godina na inicijativu biskupa dr. Djure Kokše, čija je želja bila da se ova služba obavlja makar u jednoj crkvi na izvornom, latinskom jeziku. Po potrebi se kraći dio obavlja i na živim jezicima. Uz Vitkovića, misu na latinskom naizmjenično obavlja još dr. Matija Berljak, kanonik Katedrale, a ponekad i lično dr. Kokša.

Ljubavno smo se pozdravili sa svećenikom, a pribavili i tekst "Missale Romanum", izdat u Vatikanu 1975. godine. U odlasku razmišljamo o Zagrebu i o brojnim mogućnostima višestrukog izbora u njemu, a i jesenje žrtvi sarajevske drame prof. dr. Željku Puratiću. Kao studente nas je savjetovao da što prije treba koristiti latinske tekstove u originalu, a ne tragati za prijevodima. Tko u gradu podno Sljemena želi čuti misu u originalu - kapela sv. Jurja ga čeka.

A. Uzunović

Njihovo postojanje mu je pomoglo da lakše shvati i ugrađuje u sebe duhovne vrijednosti, koje su mu kroz stoljeća prenosili uvijek dobronamjerni vjerovjesnici: misionari, biskupi, ujaci. Nijeme poruke spomenika često su mijenjale predznak našeg odnosa prema svijetu i prema vlastitoj sredini. Jedna kamena krstača ili mahovinom prekriveni stari nad-grobni natpis, uvijek može u nama probuditi plemenita razmišljanja o uzvišenim vrijednostima našeg života i njegovoj prolaznosti.

Duhovna grandioznost i univerzalnost spomenika kulture hrvatskog naroda kroz stoljeća izgrađivala su u hrvatskom biću takav odnos, koji je uvijek vodio računa o različitosti kultura i kulturnim međutjecajima na ovim prostorima i o njihovim vrijednostima, potrebnim za zajednički život.

Najveći segment spomeničkog nasljeđa hrvatskog naroda, predstavljaju sakralni spomenici kulture, kao opredmećena manifestacija biblijskog vjerovanja hrvatskog naroda. Prvi sakralni spomenici na ovim prostorima datiraju iz III. stoljeća našeg doba. Njihovo dalje nastajanje kako po itenzitetu i prostoru, vezano je za dalje širenje kršćanstva. Mnogi od tih starovjekovnih ili srednjovjekovnih sakralnih spomenika, bila su mjesta hodočašća (zavjetna mjesta) hrvatskog naroda. Pošto se fenomen hodočašća javlja već u najranijim vremenima Objave, kao čin vjere od najranijeg perioda uhvatio je duboke korijene u hrvatskom narodu. Mjesta hodočašća su uglavnom nepokretni sakralni graditeljski spomenici, te s obzirom na tradicionalni značaj hodočašćenja hrvatskog naroda, neizbježno je konstatirati njihov utjecaj na profilaciju vjerske svijesti u Hrvata. S obzirom na memorijalnost i druge karakteristike koje mogu imati spomenici kulture kao mjesta hodočašća, najveći broj sakralnih spomenika predstavlja, odnosno predpostavlja i manifestira hodočašća kroz sintezu nacionalne i vjerske svijesti. Inače prezentacija sakralnih spomenika kulture u funkciji hodočašća može se razmatrati sa više strana.

Uloga spomenika kulture u nastajanju društvenog, nacionalnog i vjerskog identiteta, kod svih naroda je nezamjenjiva, što nas obvezuje na spasavanje i čuvanje kulturnog nasljeđa kao općih i zajedničkih vrijednosti svih naroda koji žive na ovim prostorima. Odatle proistječe i pravo i obveza kao moralni čin pojedinca da učestvuje u kulturnom životu svoga i svih drugih naroda sa kojima živi.

Pristup spomenicima kulture kao duhovnoj dimenziji i učešće u kulturnom životu predstavljaju dva komplementarna vida iste stvarnosti i mogu se međusobno jačati. Međutim, ako su evolucija načina života i tehnološki progres u izvjesnoj mjeri proširili dostupnost duhovnim terminima i kulturnim vrijednostima, ostaje još mnogo da se uradi kako bi učešće najšireg sloja stanovništva u kulturnom životu postalo stvarnost.

Mijo Franković

115. BRIGADA "ZRINSKI"

Bojna "Herceg Stjepan"

- Halo!
 - Da, izvolite, 115. brigada "Zrinski".
 - Mi smo iz redakcije "Hrvatskog Glasnika", trebamo gospodina zapovjednika Zvonka Jurića.
 - Da, izvolite, gospodin zapovjednik Zvonko Jurić.
 - Htjeli bismo snimati i pisati o 115. brigadi "Zrinski".
 - Može. Izvolite dođite gospodo u subotu 7.2.93.g. u Mjesnu zajednicu Par Selo, upravo toga dana 4. bojna "Herceg Stjepan" (Grabovica, Orašje, Par Selo) ide da zamijeni naše momke na posavskom bojištu (Ulice, G. Vukšić).
 - Hvala gospodine zapovjedniče. Subota, lijep, sunčan dan. Tražimo auto, svoje još nemamo. Čovjek koji nam je obećao auto, ne može da upali. Vrijeme prolazi. Nervozni smo. Prilazi nam gospodin P. B., pozdravljamo se.

Pitamo ga ima li HVO slobodno auto. Trpamo se u auto i žurimo da stignemo dok momci nisu otišli. Usput kupimo glavnog i odgovornog. Glavnom se pokvario kasetofon. Kažemo, nema problema pisat ćemo. U autu se dogovaramo. Stižemo. Momci razdragani. U grupicama pričaju i puše. Zezaju se. Robi uzima fotoaparata i fotografije. Vojaci zbunjeni. Prilazimo vojacima i kažemo da smo iz "Hrvatskog Glasnika". "A znamo, vi ste pisali o našem Paši iz Drijenče". Časnici postrojavaju vojake. Dolazi zapovjednik brigade. Časnik bojne Đojić Anto, predaje raport. Zapovjednik pozdravlja vojake, govori o opasnosti bojišta. "Vode se žestoke borbe. Vi kao 4. bojna 115. brigade "Zrinski", stasali ste u prave borce. Iz dana u dan vas je više. Ali vas molim, budite dostojanstveni vojnici 115.

brigade Zrinski i ispunite zadatke koji su pred vas postavljeni, budite vitezovi. Opravdajte učešće svog naroda u ovom ratu. Neka se slavno ime Zrinski čuje na sve strane i da nam se vratite živi i zdravi". Dragec mi prilazi i govori: "Onaj sa brčićima je gospodin Deliće". Da, zaista. Prilazi i pozdravlja vojake ispred 5-OG. Izražava zadovoljstvo što može ispred 5-OG da pozdravi pripadnike 115. brigade "Zrinski". S pravom govori da 115. izrasta u pravu vojnu silu koja je za primjer u tuzlanskom kraju. Tuzla se brani na Brčkom, Gradačcu... Puno ratne sreće i da se vratite svojim obiteljima zdravi i živi. A mi nastavljamo dalje u posjetu postrojbama "Škorpiona" na Husinu, "Poskoka" na Kiseljaku...
 Za danas dosta.

F. B.

I "H.G." je HVO

Satnija "Poskok"

"Škorpioni" u razgovoru

Slagali godine da bi došli u Brigadu

UKLESANO PA IZBRISANO

Spomenik po direktivi

Umjesto da u život Marjana Jurišića unese bar malo mira, postavljanje spomenika prerano izgubljenom sinu, donijelo je veći nemir.

U vrijeme jednosmjernog kolektivnog mišljenja, redatelj naše svakodnevnice nisu dopuštali bilo kakvo iskakanje izvan zvaničnog, čak i onda kada je takvo nešto nemoguće. Svaki pokušaj iskakanja sa službenog pravca, suzbijan je na najefikasniji način, policijskim i sličnim presijama. Od toga nisu bili izuzeti čak ni nadgrobni spomenici.

Oduvijek su groblja skrivala mnoge tajne, priče o ljudskim sudbinama, navikama i težnjama. Svjedoče ponekad i o teškim poniženjima tek zbog iskazane želje čiji je trag uklesan na mramornoj ploči. Jedna takva priča nastala je prije deset godina kada je na seoskom groblju u Dognju, sahranjen prerano umrla Ilija (Marjana) Jurišić. Bol zbog izgubljenog sina, ničim se nije mogla ublažiti, a postavljanje nadgrobno spomenika, umjesto da unese bar malo mira, unijelo je vječni nemir. Postavljanje spomenika bio je zapravo uvod u jedno neobjašnjivo poniženje koje je uslijedilo zbog jedne Marjanove želje. Nesretni otac je poželio da uz uobičajene riječi... ovdje počiva tijelo, doda i riječ hrvatsko, ne sluteći da će mu ta njegova želja donijeti neprilike kakvim se nije nadao.

Nije nam poznato, zbog čega je Marjan Jurišić odlučio da u jednu tipičnu rečenicu uklješe, za to vrijeme, sudeći po onome što se kasnije desilo, nepoželjnu riječ. Spomenik Iliji Jurišiću, ničuemu se osobito ne razlikuje od mnoštva drugih, na dokanjskom i drugim grobljima. Jedina razlika je zapravo samo u toj riječi, koja uz to što govori tko počiva ispod crne mramorne ploče, govori da je to hrvatsko tijelo. Marjanova želja je realizirana vještom i preciznom rukom nekog tuzlanskog kamenoresca. Nedugo zatim, ista ta želja je pogažena, odlučnom i grubom policijskom rukom.

Vijest da negdje na dokanjskom groblju stoji uklesana nepoželjna riječ, brzo je stigla do onih što su o svemu brinuli, pa i o takvim detaljima. Uslijedila je uobičajena procedura, kakvu, uostalom, primjenjuju sve policije svijeta. Poziv, iskaz, objedinjavanje uz obvezne prijetnje zatvorskom kaznom, čak i za nešto što kao djelo, nije bilo predviđeno, a time ni sankcionirano nijednim tadašnjim ni kasnijim zakonom.

Umjesto da u život Marjana Jurišića unese bar malo mira, postavljanje spomenika prerano izgubljenom sinu, donijelo je veći nemir. Ponižavajuća odluka onih što se brinu za sve, osim za ono što su plaćeni, ubrzo je realizirana. Sa spomenika je obrisana riječ hrvatsko, kao još jedan udarac nesretnom ocu, i nastavak patnji. Realizacija njegove želje zaustavljena je pred surovošću onih što su se drznuli da uđu u najintimnije pore života kao što je izraz osjećaja žalosti za umrlim, makar to bilo i izvan uobičajenih klišeja kakvima se

većina skrušeno povinovala. Učinili su to oni isti koji su se zdušno brinuli i za lijepe snove i lijepe riječi u ružnoj stvarnosti.

Na vječnom počivalištu Dognjaša, jedan oskrnavljeni spomenik nijemo svjedoči o nekim vremenima i nekim ljudima, ovakvima

i onakvima, o željama i osjećanjima, putevima njihovog ostvarenja i metodama nerazumnog sputavanja. Tko zna, kakve sve još priče, sjetne i tužne, kriju spomenici kao ovaj na dokanjskom groblju.

M.D.

ZAŠTO SU NAPUŠTANI SAMOSTANI U TUZLANSKOJ REGIJI

Kad odu fratri, nestaje Hrvata

Tamo gdje nije bilo franjevačkog samostana teško je bilo zadržati hrvatsko ime i samosvijest. Tijekom stoljeća dok je Bosna bila pod vlašću nekoliko svjetskih imperija, u njoj je bilo teško zadržati hrvatsko ime i samosvijest. Prisilno napuštanje pojedinih franjevačkih samostana od strane fratara u ovim krajevima zorno pokazuje tu prisilu ali i činjenicu da gdje nije bilo franjevačka teško su Hrvati opstali. Ovim problemom su se bavila dva znamenita fratra: Bono Beničić i Filip Lastrić. U svom "Pregledu starina Bosanske provincije" (čuva se u Arhivu Franjevačkog provincijata u Sarajevu) Lastrić opisuje napuštanje i propadanje franjevačkih samostana među kojima su i oni u regiji Tuzle. Među prvima su napušteni samostani u Modriči (sv. Ilije Proroka) i Srebrenici. Po srebreničkom samostanu se i nazivala provincija "Bosna srebrena" i bio je glavni nakon što su se odvojili samostani u Hrvatskoj i Ugarskoj. Braća su ga napustila 1686 "jer više nisu bila u stanju podnositi silnička zlostavljanja. Samostan posvećen bl. Djevici na nebo uznesenoj braća su napustila 1687. godine. Po Lastriću, samostan u Gradovrhu, nedaleko od Gornje Tuzle, fratri su napustili 1688, "jer nisu mogli podnositi zlostavljanja i guljenja". Među posljednjim od 19 samostana koji su bili napušteni, Lastrić navodi samostan posvećen sv. Petru u Donjoj Tuzli: "Fratri pobjeغوše sa carskom vojskom koja je tada

provalila".

Fra Bono Beničić upućuje čitatelja na provincijala Očevca (Filipa Lastrića iz Očevije) koji je o ovome šire pisao u svojoj "Arhivskoj knjizi". Navodi da je samostan sv. Petra u Tuzli bio napušten 1690. godine. Fra Bono Beničić piše: - 1690. godine, dvije godine iza uništenja samostana u Gradovrhu, završio je samostan sv. Petra apostola u Tuzli. Što bih rekao o ova dva samostana, ne znam, osim da izvijestim, kako su - kao vjetrom otpuhani - otišli njihovi redovnici. A to je bilo ovako. Neki carski pukovnik, imenom perčinlija, potajno je tada prijateljvao s nekim Turčinom iz Tuzle zvanim Tursunom, koji je u ono vrijeme kod Turaka imao mnogo upliva i ugleda. Tako su ova dva službenika sklopila nepošten sporazum i potvrdili ga teškom zakletvom: kad neki od njih htjedne sa svojim vojnicima opustošiti neki kraj, drugi treba da se pobrine da tada sa svojim vojnicima ode iz tog kraja u drugi i da mu čak dadne na znanje, preko glasnika, da je otišao. Tako bi onaj koji pustoši mogao smjelije i slobodnije provaliti u rečeno mjesto. Na taj su način oni vršili velika haranja. Ovakva je, dakle, ratna nevođa konačno ugasila ova dva samostana, koje je odavno pritiskivala turska nepravda. (Fra Bono Beničić: Ljetopis sutješkog samostana, Veselin Masleša, 1979. g., str. 103).

Ljubomir Aždajić

Kako prije do "zelene grane"

KUTAK ZA VRTLARE

Rat i dalje bjesni na našim prostorima. Neizbježne pratilje svakog rata su glad i neimaština svake vrste. Svi veliki ratnici, koje povijest poznaje, slažu se u jednom: "Hrana je značajnija od metaka". "Rat se dobija i oružjem". "Tko ima hranu njegova je pobjeda u svakom ratu".

Mnogi će reći: "Pa mi još ne gladujemo usprkos ratnom vihoru koji je neprekidno prisutan više od deset mjeseci". Možemo se odmah složiti da mi na ovim prostorima nemamo klasične gladi, kakvu imaju npr. područja Žepe ili Srebrenice. Međutim ako bi egzaktno analizirali strukturu hranjivih materija koju u ovom vremenu unosimo u organizam, sigurno bi došli do poražavajućih rezultata, tj. da smo u najvećem broju slučajeva potencijalni bolesnici zbog nedostatka, prije svega, vitamina, kao i niza drugih neophodnih tvari za normalno funkcioniranje naših vitalnih organa. Ove bolesti će naročito ugroziti populacije djece i starijih osoba. Postavlja se pitanje: Kako obezbijediti profilaktikum i u ovim ratnim uvjetima, da bi se izbjegle, ili bar ublažile posljedice latentnih bolesti koje nam ozbiljno prijete.

Proljeće koje je pred nama, objektivno donosi velike mogućnosti da obogatimo naš obrok nedostajućim tvarima i kompleksom vitamina. Odmah poslije dizanja posljednjeg snijega u prirodi se može naći niz jestivih biljaka, koje sve nisu, nažalost poznate ni autoru ovog članka, pa vam napominjem samo tri biljke: kopriva (žara), maslačak i srijemoš. Po svom kemijskom sastavu i

bogatstvu vitaminima, ove biljke ne zaostaju za kulturnim biljkama, koje naši čitatelji poznaju, ali nisam sasvim siguran, da li ih znaju pravilno proizvoditi i njegovati, kako bi čim prije sa njima obogatili svoju trpezu. Radi se o biljkama najkraće vegetacije koje se u

biljke imaju kratku vegetaciju (dostižu tehnološku zrelost za 35-70 dana), pa se poslije njihove berbe zemljište može iskoristiti za druge povrtarske kulture (rajčica, paprike, mahune i sl.). Sve su relativno otporne na niske temperature, pa se mogu sijati i

Sastav	Salata	Špinat	Rani kupus	Grašak	Rotkvice
Voda	94,0	92,0	90,0	78,0	95,0
Sirovi proteini	1,2	2,3	1,9	6,3	0,5
Biljne masti	0,2	0,3	0,2	0,5	0,2
Celuloza	0,6	0,6	1,6	1,9	2,0
Šećeri	2,0	3,2	4,9	5,8	2,0
Minerali	0,6	0,9	1,2	0,8	-
Vitamin A	1,6	5,0	0,1	0,5	-
Vitamin B	0,5	1,5	0,1	0,8	0,1
Vitamin C	10,0	40,0	40,0	29,0	16,0
Ostali	0,4	1,2	-	0,2	-
Kalorija	14,0	25,0	-	-	-

našim uvjetima mogu najranije proizvesti i čije hranidbene vrijednosti prikazujemo u tabeli.

Iako je biljna vrsta, a naročito sorta unutar svake vrste, nosilac kvalitativne i kvantitativne genetske osnove prinosa, ipak pravilna primjena agrotehničkih mjera značajno utječe na realiziranje ovih genetskih potencijala. Upravo su, zbog toga, ovi moji članci, između ostalog, u edukativnoj funkciji pravilne primjene agrotehnik za pojedine kulture. Sve ovdje navedene kulture su biljke ovog podneblja ili su introdukovane i kao takve potpuno prilagođene uvjetima ove klime. Svima im odgovaraju naša vrtna zemljišta, koja se pripremaju tijekom jeseni ili zime oranjem ili ašovljenjem na 25-30 cm dubine. Sve ove

rasađivati rano u proljeće (krajem veljače i početkom ožujka). Sve, izuzev kupusa, se neposredno ne gnoje organskim gnojivima (samo izuzetno ali dobro zagorjelim stajnjakom ili kompostom). Zemljište za proizvodnju kupusa se gnoji i svježim stajnjakom ali pred jesensku obradu zemljišta u količini od 400-500 kg na 100 četvornih metara površine tla.

Gnojenjem mineralnim gnojivima osiguravaju se znatno veći prinosi, a uz to i mnogo kvalitetniji. Količine mineralnih gnojiva zavise od niza uvjeta koji vladaju u zemljištu. Međutim, na bazi vlastitih iskustava preporučujem slijedeće količine dušičnih, fosfornih i kalijumovih gnojiva za površinu od 100 m²:

- 3 kg NPK (15:15:15) u jesen-zimu pred osnovnu obradu tla.
- 1.5 kg NPK (15:15:15) za predstjetvenu pripremu tla.
- 2.0 kg KAN (27%) za predstjetvenu pripremu tla.
- 1.0 kg KAN (27%) za prvo prihranjivanje.
- 1.0 kg KAN (27%) za drugo prihranjivanje.

Sjetva odnosno sadnja:
- Salatu rasađiti dobro razvijenim rasadom na rastojanju 30 puta 20 cm.

- Špinat sijati omaške ili u redove (26 puta 5-6 cm) na dubinu ne veću od 2 cm. Potrebna količina sjemena iznosi 0.3kg/100 m².

- Grašak se najčešće sije u kućice na rastojanju 40 puta 20 cm sa 4 do 5 sjemenki u kućicu, tako da se u prosjeku koristi 2 kg sjemena na 100 četvornih metara.

- Kupus rasađiti na rastojanju 40 puta 40 cm po mogućnosti pikiranim ili dobro razvijenim rasadom.

- Rotkvice se sije identično špinatu, s tim da se biljke prilikom plijevljenja ostavljaju na rastojanju 5-7 cm. Za 100 četvornih metara potrebno je od 0.2-0.3 kg sjemena.

Njega svih ovih kultura sastoji se u okopavanju i plijevljenju u cilju uništavanja korova. Fitoterapija gotovo da nije ni potrebna, izuzev eventualno protiv insekata na kupusu o čemu ćemo na vrijeme pisati u našem listu.

H.O.

JESTE LI ZNALI?

Univerzalni luk

Luk se nerado konzumira zbog jedkosti okusa i neugodnog mirisa kojeg ostavlja u ustima, što "pogubno" djeluje na okolinu. Osim toga mana mu je što izaziva pojačano lučenje suza pri čišćenju i sjeckanju. Unatoč svim tim neugodnostima, stručnjaci nam savjetuju da ga, što je moguće češće uvrstimo u svoj jelovnik i da se zbog toga nećemo pokajati. Evo zašto: U luku se nalaze, prije svega mnoge antikancerogene tvari, kao što su vitamin E, selen, jod, cink, koje će spriječiti bolesno bujanje stanica našeg tijela. Luk, osim toga, potiče gušteraču na izlučivanje inzulina pa je stoga od neprocjenjive važnosti za prehranu dijabetičara. Isto tako stimulira lučenje mokraće, te snižava visoki krvni tlak. Istraživanja pokazuju da blagotvorno djeluje na slijedeća oboljenja: reumatizam, kostobolju, arteriosklerozu, crijevne infekcije, ... A možda niste znali da povoljno djeluje na zacjeljivanje rana te da ublažava bol nakon ujeda insekta ako se stavi na bolno mjesto, te da uklanjanje mrlje i pjegice s kože. Evo jedne dobre vijesti za asmatičare: u luku su otkriveni, dosad nepoznati, sastojci što ublažavaju tegobe, što su dokazali i rezultati brojnih testova na minhenskom Sveučilištu. Naime, djeca alergična na kućnu prašinu, u sklopu jednog pokusa, dobrovoljno su popila sto do stopešest kubičnih centimetara svježeg soka od luka da bi potom intenzivno udisali kućnu prašinu. Napad astme, kojeg su se pribojavali, potpuno je izostao. Luk ima jednako djelovanje kao kortizon, pa znanstvenici pokušavaju te prirodne sastojke i umjetno proizvesti kako bi uspjeli u stvaranju novog lijeka protiv astme.

U međuvremenu moguće je upotrijebiti luk kao prirodni lijek. Bilo kao svježe istisnut sok ili kao oblog za koji je potrebno sokom od luka natopiti pamučnu tkaninu, položiti je na prsa i na kraju omotati suhom tkaninom. Korisni sastojci ulaze kroz pore kože u organizam i vrlo brzo aktiviraju svoje iscjeliteljsko djelovanje. Pa tko još da razmišlja o tome što će plakati, dok ga reže za salatu.

pripremio: F. M.

fra Mladen Jozić: BIBLIJA ili Sveto pismo

Stari zavjet

Povijesne knjige:

1. Pet Mojsijevih knjiga - Pentateuh (Mojs.)
2. Jozuina knjiga (Joz.)
3. Knjiga Sudaca (Sud.)
4. Rutina knjiga (Rut.)
5. Dvije Samuelove knjige (Sam.)
6. Dvije knjige kraljeva (Kralj.)
7. Dvije knjige dnevnika - ljetopisa (dnev. - ljet.)
8. Ezdrina knjiga (Ezdr.)
9. Nehemijina knjiga (Neh.)
10. Tobijina knjiga (Tob.)
11. Juditina knjiga (Judit.)
12. Esterina knjiga (Est.)
13. Dvije knjige Makabejaca (Mak.)

Ako želimo upoznati i razumjeti Bibliju, i svijet u kojem ona ima svoj "Sitz im Leben", valja nam se prvotno susresti i upoznati sa njezinom i njegovom poviješću, čije sadržaje u cijelosti imamo u navedenim knjigama. One čine veliku grupaciju knjiga, prvog dijela Biblije Starog Zavjeta, pod zajedničkim nazivom "Povijesne knjige". Povijest o kojoj Biblija govori, jest povijest jednog naroda, izraelskog, koji sebe naziva "Izabranim Božjim narodom". Ta povijest nije opća, već konkretna i određena, prema odluci Božje ekonomije spasenja. Kao takva, ona je uokvirena i nama predstavljena u prvih pet knjiga Biblije, koje se obično nazivaju jednim imenom - "Pentateuh - petoknjžije". To su knjige: Postanka, Izlaska, Levitskog zakona, Brojeva, te knjige Ponovljenog zakona (Deuteronomij). Okvir "Petoknjžija" je povijesni proces koji pokriva razdoblje preko 600 godina tj. od poprilično 1990. godine pr. Kr., do 1250. godine pr. Kr. i sadržaj Petoknjžija je podijeljen u tri dijela: Prvim prevladava povijest četiri naraštaja patrijarha: Abraham, Izak, Jakov i Josip (Post. 12-50), drugim veličanstveni lik Mojsija (Izl.-Pnz.), te trećim snažno isticanje četiri ključna povijesna događaja, na liniji Bog - Izabrani narod: Izabranje, Savez, Zakon, te političko Oslobođenje iz egipatskog ropstva. Čitajući Pentator vidimo da je glavna okosnica ovog dijela Biblije: susret Boga i njegovog izraelskog naroda.

Prva knjiga petoknjžija, Postanak, po književnoj vrsti je ep, ili drama svjetskih razmjera, koja počinje svoja izvješća od samog početka otkrivajući povijesne realnosti, u okviru povijesnih procesa: objavi Boga, o stvaranju i nastanku svijeta, u kojem je vrhunac i subjekt svega stvorenog čovjek. Petoknjžije daje uvid u opću povijest, čovjeka i svijeta kroz nekoliko tisuća godina.

Velika drama POČETKA svega što postoji, otvara se pojavom samog Boga, a što nije tek neka poezija, već realnost, činjenica i učenje; što ga trebamo znati da bismo razumjeli sebe i svijet oko sebe. Tako postanak svijeta i života nije nikako slučajnost jer postoji Stvoritelj - Bog, čije je stvaranje opisano kroz svega šest radnih dana: prvi dan - Svjetlo i tama (dan i noć), drugi dan - Zemaljska atmosfera (nebeski svod), treći dan - Dijeljenje kopna i mora (biljke i drveće), četvrti dan - Sunce, mjesec i zvijezde (godišnja doba, dani), peti dan - Morska stvojenja i ptice, i šesti dan - Kopnene životinje i ČOVJEK.

Kritički gledano, ovaj redoslijed stvaranja nije kronološki, jer npr. svjetlost i tama su

opisani prije sunca, mjeseca i zvijezde, a to je zato što ga je tako doživio promatrač motreći sve stvoreno oko sebe. Upravo tu prestaje predmet povijesti, a nastupa predmet vjere, jer Biblija nije isključivo knjiga povijesti, nego još i više knjiga vjere, u kojoj su opisana "velika Božja djela" (Ps 126,3).

Preostale četiri knjige Petoknjžija pružaju izvješća o povijesti nastanka izraelskog naroda u kojoj se pojavljuje središnja povijesna ličnost Mojsije, koji je prema knjizi Izlaska poveo izraelski narod iz egipatskog ropstva u slobodu, tj. u susret Bogu Oslobođitelju, čijom je porednom intervencijom ostvario cjeloviti i potpuni "Izlazak". Naime, ovaj Egzodus u osnovi ima za posljedicu, i u slici, i u stvarnosti primanje "Novog pravila", međusobnog života Jahve i Njegova izabranog naroda - Izraela, koje je prikazano u knjizi Levitskog zakona.

Župnikova razmišljanja

Znati izgubiti, da bi smo dobili

Čovjek nije rođen za vrijeme, nego za vječnost. Francuzi bi rekli: "On nadilazi samog sebe!" Stoga u svim svojim životnim postupcima ne bi smio nikada gubiti iz vida svoje vječno određene. Trebalo bi uvijek "trčati na duge staze", a da se brzo ne umori. Čovjeka ranjenog istočnim grijehom brzo umara mnogo toga. Iznad svega nesklad i razdor u njemu samom, jer je po grijehu postao "razlomak" i teško uspijeva postati cjelina. Na njemu se obistinjuje ono, što su već davno izrekli mudri Rimljani: "Video melliora, proboque, deteriora sequor", - vidim što je bolje i odobravam, ali slijedim što je gore. U čovjeku samom stalno se bije veliki boj: opredjeljenje za dobro ili zlo.

Po besmrtnoj duši čovjek ima razum i slobodnu volju. Svjetlom razuma poznaje dobro i za nj bi se trebalo opredjeljivati, ali u volji nedostaje snage, da se bori za dobro, jer je dobro vrhunac prema kojemu treba težiti i za koje se treba boriti. A za to slabiji i kukaviče nemaju snage. Oni u svom izboru uvijek biraju ono "lakše", što iziskuje manje napore, a donosi časovitu vremenitu korist i profit. Takvi "labavi" karakteri, su dosljedno zatajivali sebe, poziv na viši duhovni život, i živjeli su za ovozomem. Oni su se visoko uzdizali nad onima koje su nazivali zaostalima i smatrali ih građanima drugog reda. Ali ovi drugorazredni građani nisu se dali smesti od galamdžija i vikača, nego su vođeni svjetlom razuma i jačani Duhom Božjim slijedili svjetlo savjesti i imali su snage "gubiti", da bi ipak na kraju krajeva, uz mnoge žrtve dobili. Oni su shvatili da bit života nije u "posjedovati" nego u "biti!"

(nastavit će se)

Biblija nam govori kako je Ezav, stariji sin Izakov, izgubio očev blagoslov radi svoje proždrljivosti, a taj isti blagoslov je dobio mlađi brat Jakov, jer je znao i imao snage u sebi nadvladati pohlepu za gladu. On je dobio očev blagoslov, a po tom blagoslovu i sreću da bude u direktnoj vezi s Gospodinom Isusom Kristom čije je rođenje donijelo čovječanstvu mir i spasenje. Povijest se uvijek kroz stoljeća ponavlja, pa tako i naša, hrvatska povijest. Uvijek odvažni ljudi osvajaju vrhunce, zato im i pripada naša zahvalnost, ali i dužnost, da ih nasljeđujemo. To su bili naši očevi i majke, djedovi i bake od kojih smo baštinili mnoga dobra. Od tih dobara najveće je dobro njihov živa vjera, koja se očitovala u prihvaćanju brojnijeg poroda. Oni nisu planirali poput ovih mlađih braćnih drugova, jedno ili dvoje djece, nego su su prihvaćali onoliko djece, koliko ih je Bog davao. Rađale su majke djecu i pjevale pjesme uspavanke, a očevi nisu kopali grobove, nego pravili bešike. Nije njima bilo puno ni petoro, desetoro, pa i više djece. Govorili bi: "Svako od njih ima svoju nafaku!". Male bosanske kućice - potleušice bile su pune djece. Svako dijete imalo je svoj posao i odmalena se privikavalo na rad. Umjesto današnjih tužaljki i tjeskobne zabrinutosti, kako će prehraniti, zaodjenuti i obući jedno ili dvoje djece, naši stariji bili su puni vjere i svijesti: da se Bog brine, a ne samo oni. Tome je doprinosila vjera protkana molitvom, koja se razlijevala po kućama naših dolina i bregova, osobito navečer. Brojne Oče naše i Zdravo Marije, te Slava Ocu preporučivao je otac ili majka, tko prvi stigne. Tu su se nizali Očenaši za blago i teška, putnika i ratnika, rudara i ratara - do preporuka Isusu, Mariji i sv. Josipu za mir i blagostanje, sreću i zdravlje duše i tijela, preko Očenaša sv. Maloj Terezici za duhovna zvanja od Očenaša u čast sv. Josipu za sretnu smrt i blaženu vječnost. Nije se zaboravljala ni preporuka sv. Iliji za naš "mal i našu ljetinu".

Šimo Janjić, župnik

Da ga ne zaboravimo

Akademik Tihomil Marković

Kao šef eksperata UNESCO-a u Mexicu odgojio je više postdiplomca i doktora, publicirao je sa suradnicima oko 20 radova, te je na temelju tog rada promoviran u počasnog profesora IPN u Mexicu.

U članku "Visoko školstvo u Tuzli", koji je objavljen u broju 3 HG-a od 01.02.1993.g. istaknuto je da su kadrovi hrvatske nacionalnosti dali značajan doprinos u radu i razvoju visokog obrazovanja u Tuzli, te se u ovom napisu govori o jednom znamenitom svjetskom znanstveniku, koji je živio i radio u našem gradu. Profesor dr. Tihomil Marković, (1919 - 1984) bio je redovni profesor Tehnološkog fakulteta u Tuzli od 1961. godine do 1981. godine, do odlaska u mirovinu. Završio je Kemijsko tehnološki fakultet (1948.g.) i Prirodoslovnomatemički fakultet fizika

(1952.g.). Doktorirao je tehničke znanosti 1954. godine. Kao sveučilišni nastavnik djelovao je na Tehnološkom fakultetu u Zagrebu, Tuzli i u Banja Luci. Biran je u više navrata na funkciju dekana Tehnološkog

fakulteta, a 15. prosinca 1976. godine izabran je za prvog rektora Univerziteta u Tuzli i na toj funkciji je ostao do 1981. godine. Bio je inicijator i organizator osnivanja Zajednice univerziteta Bosne i Hercegovine i predsjed-

nik Skupštine Zajednice. Od 1967. do 1976. godine djelovao je kao ekspert UNESCO-a i gostujući profesor na sveučilištima u Meksiku, USA i Pakistanu, a u isto vrijeme je i redovni profesor Tehnološkog fakulteta u Tuzli. Bio je član niza profesionalnih udruženja u zemlji i u inozemstvu, počasni profesor Sveučilišta IPN u Meksiku i redovni član Akademije nauka i umjetnosti BiH. Za svoj znanstveni rad primio je više značajnih priznanja u zemlji i u inozemstvu.

Dr. Tihomil Marković je publicirao preko 100 radova u europskim, kao i oko 40 radova u domaćim stručnim i znanstvenim časopisima. Objavio je i pet monografija na njemačkom i engleskom jeziku. O monografijama objavljeni su prikazi u stručnim i znanstvenim časopisima kao i kroz pisma istaknutih svjetskih stručnjaka. Citiran je u mnogim svjetskim časopisima, a podaci o njemu mogu se naći u Tehničkoj enciklopediji Njemačke i u publikaciji "World who's who in science".

Po pozivu održavao je plenarna predavanja na svjetskim znanstvenim kongresima, a više puta je bio i predsjednik znanstvenog odbora kongresa ili simpozija.

Domen znanstvenog djelovanja bila je: teorijska korozija, elektrokemijska termodinamika i ireverzibilna elektrokemijska termodinamika. Kao najvažniji doprinos znanstvenosti može se smatrati prema mišljenju prof. J. Brenet-a (Sveučilište Strasbourg) da je uspostavljena veza između spontane korozije i njezinih kinetskih aspekata. Nastavljajući ovaj rad na ireverzibilnoj elektrokemijskoj termodinamici prof. P. Van Ryselberghe (Sveučilište Stanford), izražavao je da je interesantno i značajno da su mnogi izračunati podaci u suglasnosti sa eksperimentalnim podacima. Tako se otvorio put na jednoznačno definiranje elek-trokemijskih procesa sa gledišta ireverzibilne termodinamike kao baze za kinetska istraživanja. Time se prvi put uvelo u znanstvenost elektrokemijski potencijal u kinetici elektrodnih procesa, umjesto gustine struje izmjerene, kao nesigurne veličine s obzirom na nepoznavanje prave površine elektrode.

Za vrijeme svojeg djelovanja kao nastavnik na Tehnološkom fakultetu u Zagrebu, Tuzli i Banja Luci, profesor Tihomil Marković, pored izdavanja udžbenika za predmete Fizikalna kemija, Elektrokemija i Korozija i zaštita, posvetio je naročitu pažnju uzdizanju mladih kadrova, posebice osnivanjem prvog postdiplomskog studija u BiH na Tehnološkom fakultetu u Tuzli (1963.g.).

Iz prvih generacija doktora Tihomila Markovića, Zagreb (5), Tuzla (20) i oko 33 magistra i specijalista, danas djeluju kao profesori u Zagrebu, Tuzli ili rade u industriji BiH i dr.

Tuzla i njeni žitelji i ne mogu zaboraviti veličinu i značaj njegovog znanstvenog i pedagoškog rada vezanog za naš grad. Njegov predani rad sa mladim stručnjacima, s generacijama studenata i svojih kolega, na koje je, s puno ljubavi i iskrene radosti, prenosio svoja znanja, svoje umijeće, svoje savjete i mišljenje.

Vjerujemo, da će mu se ovaj grad odužiti imenovanjem jedne ulice u njegovu čast, a Univerzitet u Tuzli ili Tehnološki fakultet nazvati njegovim imenom Fond za nagradivanje talentiranih i vrijednih studenata.

Z.Sučić

J. Novosel

Renesansa

POVIJEST HRVATSKE PISMENOSTI (4)

Renesansa (obnova, preporod) je kao kulturnopovijesni termin, svoju punu afirmaciju doživljavala na tlu Italije u periodu od polovice XIV. do početka XVI. stoljeća, a inspirirala se najvećma antičkom estetikom i filozofijom. Hrvatska je u to doba politički razjedinjena i podijeljena. Veliki dio njenog teritorija nalazio se pod turskom okupacijom; uski pojas između Zagreba i Varaždina je u sklopu Austrije dok je Dalmacija od 1420. god. mletačka provincija. Jedino je Dubrovnik uspio sačuvati slobodu kao samostalna republika. Nažalost, u tom periodu leže i korijeni mnogobrojnih današnjih problema u Hrvatskoj jer se pred najezdom Turaka određeni dio srpskog pučanstva iz Bosne preseljava u hrvatske krajeve. Turska osvajanja poštedjela su jedino jadransku obalu pa je pri takvom stjecaju okolnosti, razvoj pismenosti u hrvatskim krajevima bio neminovno pod odlučujućim utjecajem talijanske renesansne književnosti. U takvom okruženju stvara svoja djela, u prethodnom nastavku, već spomenuti Marko Marulić. Opasnost od Turaka bila je suviše stvarna i suviše krvava da bi preputila prvenstvo nekoj drugoj književnoj knjigi o Juditi koja je ubojstvom protivničkog vojskovođe uspjela spasiti svoj narod od pogibelji, Marulić otvara novo poglavlje hrvatske književnosti. To je ostvario prije svega podizanjem narodnog, pučkog jezika na literarnu razinu kao i uvođenjem širokog spektra ovozemaljskih životnih osjećaja. Renesansa je ujedno označila i čovjekovo vraćanje samom sebi, realnom životu i temeljnoj ljudskoj emociji, ljubavi. Kao uzor većini europskih pa tako i naših pjesnika tog doba poslužilo je djelo "Kancionijer", talijanskog pjesnika Francesca Petrarce, po kome se čitav pokret naziva petrarkizam. Ljubav kao poetski motiv postaje središnja tema renesansne književnosti. Da bi se pjevalo o ljubavi potrebna je prije svega sloboda a ona je najprisutnija u bogatom i zaštićenom Dubrovniku. Najpoznatiji hrvatski petrarkisti zapisani su u "Zborniku Nikše Ranjine", od kojih izdvajamo Šišmunda (Šiška) Menčetića i Džoru Držića. Pored Dubrovnika, drugi centar hrvatske književnosti je, također sigurni, otok Hvar. Tu se ističu: hvarski vlastelin i književnik Hanibal Lucić, tvorac prve hrvatske drame "Robinja"; lirski pjesnik Mikša Pelegrinović ("Jedjupka"), kao i Petar Hektorović autor znamenitog spjeva "Ribanje i ribarsko prigovaranje" u kome je zabilježio zapažanja o ribolovu i svakodnevnom životu a također i dvije narodne pjesme. U ovom navedenju ne smijemo zaobići Zadranića Petra Zoranića, tvorca prvog hrvatskog romana "Planine" (1536). Ipak, u ovom razdoblju, najznačajnije je djelo i ime Marina Držića (1508-1567). Pjesnik i komediograf Marin Držić, zvan Vidra, rodio se u pučanskoj obitelji, bio je klerik i crkveni orguljaš, prorok Sienskog sveučilišta, putnik, urotnik protiv vladavine dubrovačke aristokracije. Umjetnički uspon i priznanje Držić doživljava kada objavljuje i prikazuje komedije: "Pomet" (izgubljena), "Tirena", "Venera i Adon", te najvrednije "Novelu od Stanca" (prikazana 1550.), "Dunda Maroja" i "Skupa". Kreacijom niza likova od ljudi iz naroda, pučana do ljudi iz vlasti, gospara Držić ostvaruje čitav niz komičnih situacija, dijaloga i monologa, prikazujući nam svestremenske ljudske mane i vrline. Vrijednost njegove komediografije prije svega je u njejoj realističnosti, tako da je i danas, nadživjevši stoljeća, aktualna i poželjna za izvođenje. Držić je pisac neraskidivo vezan uz tradiciju hrvatske književnosti, njezina jezika, njezine dotadašnje forme i uvjeta razvitka.

PJESME SLAVLJENICE

Do nebesa...

Hrvatski je narod, kao rijetko koji, svoju kulturu neprekidno obogaćivao i duhovnim blagom. Iz odnosa prema vjeri i crkvi, proizišlog iz 13-stoljetne čvrste veze Hrvata i Crkve u Hrvata, nastale su brojne pjesme kao izraz svekolike odanosti hrvatskog puka Bogu, kome je toliko puta povjeravao svoju vlastitu sudbinu. Te pjesme sa oduševljenjem pjevamo u raznim prigodama, ali malo tko od nas zna kako su i kojim povodom nastale. Jedna od najpjevanijih, koja se pjeva ne samo u domovini, nego i na svim kontinentima, svugdje gdje ima i Hrvata, jeste pjesma "Do nebesa..."

Vrlo je zanimljivo da je ova pjesma nastala i prvi puta se zaorila na našim prostorima, na prostorima Srednje Bosne u Travniku, još prije 93 godine. O tome događaju može se pronaći još ponešto u bogatoj povijesti nadbiskupskog sjemeništa i gimnazije u Travniku: "Radostan kao malo koji dan osvartu 24. lipnja 1900-te godine. Na taj će se dan, na osvitku XX. vijeka, svuda gdje god ima Hrvata, sva katolička omladina svečano i zauvijek posvetiti Božanskom Srcu milog Spasitelja. Ta je divna zamisao nikla upravo u travničkom sjemeništu; iz Travnika se raširila diljem svih hrvatskih krajeva, pa će se u Travniku i osobito sjajno provesti. Sva je sjemenišna zgrada i crkva ukrasno iskičena zastavama i draperijama. Na igralištu, pred oltarom, pred izloženim Svetotajstvom, sva travnička i dolačka omladina najsvečanije obavi posvetu. Iz 500 mladih grla do neba se orilo: "Tvoji smo, Tvoji hoćemo da budemo!", a zatim zanosna himna posvetnica, koju je spjevao travnički seminarac iz V. razreda Petar Perica, a uglazbio profesor travničke gimnazije Milan Smolka, a zatim: "Kruna ovog svehrvatskog, zapravo travničkog slavija, bilo je hodočašće u Rim. 50 mladih Hrvata i Hrvatica pohrli u Vječni Grad da se u ime svoje braće i svojih sestara pokloni sv. Ocu papi. Travničko je sjemenište bilo zastupano pjesnikom "davorije" Srca Isusova. Njega s jednim zagrebačkim gimnazijalcem zapadne čast da 3. srpnja 1900. godine, velikom papi Leonu XIII uruči krasan album s više od 160.000 potpisa mlade vojske, što se zavjerila Bož. Srcu. U spomen toga pikazaše papi i zlatno srce sa duhovnim blagom, simbol svoje ljubavi i predanosti Presv. Srcu

Božanskog Vođe i njegovu Namjesniku na zemlji".
Ja osobno sam ovu pjesmu naučio i zapamtio još kao dječak iz molitvenika Biserje sv. Ante tiskanog 1944. godine u izdanju Glasnika sv. Ante, onako kako se tada pisala i pjevala:

Do nebesa nek se bri,
naših grudi gromki glas;
Neka teknu rajski dvori,
nek nas čuje Isus spas.
- Pripjev:
Isukrste, Srdcu tvom,
s nama naš se kune dom:
dušom, tijelom viak sam tvoje
za krst časnij bijuć boj!
Čujte puci širom svijeta,
otci naši čujte sad!
Čujte sluge pakla kleta,
kako Hrvat kliče mlad:
- Pripjev: Isukrste...
Stijeg Hrvata Srdce Krista;
Tu nam rudi sreća, spas;
Tu sloboda zlatna blista;
Tu se ori slavski glas:
- Pripjev: Isukrste...
Predi naši kano lavi,
za krst častni biše boj,
tko je sinak ovoj slavi,
Kristu vjeran vjekom poj:
- Pripjev: Isukrste...
Kralju slave silni, blagi;
Blagoslovi zavjet taj!
Blagoslovi rod naš dragi,
u svom srdcu stari mu daj!
- Pripjev: Isukrste...

pripremio Josip Vette

ZANIMLJIVOSTI

Ekologija izdravlje

- Ozonski omotač, koji je veoma bitan za održanje života na našoj planeti, ugrožen je sve većim aerogagađenjem. Za svaki postotak izgubljenog ozonskog omotača u zemljinoj atmosferi, ultravioletno zračenje koje dopjeva na tlo Zemlje povećava se za 2% i tako povećava rizik od raka kože za oko 5%.
- Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), od bolesti raka u svijetu godišnje umire oko 3,5 milijuna ljudi.
- Virus SIDE (AIDS) je relativno slab virus koji ne može duže živjeti u prljavoj sredini. Zato se smatra da ovaj virus ne može opstati u otpadnoj (fekalnoj) vodi.
- Američki centar za kontrolu bolesti nema podataka da se virus SIDE (AIDS) prenosi

- putem vode, zraka, hrane, neživih predmeta ili slučajnim kontaktom.
- Na otoku Singapur vlasti istoimenog grada sa 2,5 milijuna stanovnika su bacanje drveta šibice ili opuške cigarete na ulicu okarakterizirali kao težak prijestup za koji se plaća visoka kazna. Naime, s obzirom da nema slatkovodnih rijeka i jezera, otok je siromašan vodom i zavisni od rezervi kišnice. Zbog toga se ulice koriste kao kanali za dovod vode do glavnog sustava za prečišćavanje vode za piće.
- Najveća deponija posebnih (opasnih) otpadaka u Europi se nalazi u Njemačkoj na teritoriji od oko dva milijuna četvornih metara. Ova deponija prihvata oko dva milijuna tona specijalnih otpadaka godišnje.

Kuglanje šport Hrvata

U svezi sa športom i tjelesnim odgojem ne bih htio pisati o nekakvim takmičarskim ligama i pošastima koje su pratile šport i tjelesni odgoj u onom vremenu, već bih pozvao sve nas da se latimo svih mogućih športskih aktivnosti koje će nas združiti i pružiti bar malo veselja u ovim teškim vremenima.

Smatram da je kuglanje nacionalni šport Hrvata. Dva hrvatska i zagrebačka kuglaška kluba su nosioci najviših odličja europskih natjecanja. K.K. "Grmošćica" i K.K. "Medveščak" su prvi i u natjecanju za pokal šampiona i u natjecanju za pobjednike nacionalnih pokal natjecanja. Sada je za nas dobre poznavaoce športa čudno kakva su to imena klubova, jer smo tijekom proteklog vremena poznavali neka druga imena u kojima su bili umjetno skoncentrirani natjecateljski kvaliteti. Međutim ovdje se radi o K.K. "Grmošćica" koja je godinama nosila ime jedne male firme od koje je ostalo samo ime kuglaškog kluba koji je odgojio niz vrhunskih natjecatelja i K.K. "Medveščak" koji je okupljao zaljubljenike ovog športa praktično iz jedne mjesne zajednice, iako je u njegovom okrilju bilo i drugih uspješnih klubova ali ipak u sjeni drugih "velikih" športskih imena Zagreba.

Ako malo pogledamo i povijest športa u našem gradu lako je primjetiti da je kuglanje ostalo u okrilju hrvatskog pučanstva. Naime, i u Tuzli su izgrađene staze za kuglanje u Ljubučama i Kreki ili ako hoćete Miladijama, što je potvrda naprijed navedenog. Istina, i na Majevecu u sklopu rudničkog odmarališta napravljena je kuglana sa jednom stazom i automatom a i to je vjerojatno uglavio neki "Šokac".

Daleko od toga da su te staze koristili samo natjecatelji Hrvati, ali one nisu bile i interes odgovornih odnosno pozvanih "kreatora" koji su se nalazili u čuvenom SOFK-u i SIZ-u a koji su bili u službi "sistema".

Upravo otvaranjem SKC "Mejdan" u kojem je izgrađena i suvremena kuglana, istina malog formata, učinjena je medvjeda usluga ovom lijepom športu. One dvije, naprijed navedene, kuglane pale su po nekakvim kriterijima van sistema nadležnih, a ona u Kreki je čak i prodana, bar u dijelu koji je imao i gospodarstveni značaj.

A sad o samom načinu natjecanja koje se odigrava na asfaltnoj stazi dugoj 28,50 metara. Na jednom kraju je zaletišta, bacalište, odakle se kugla kotrlja prema čunjevima koji su poredani u tri vrste po tri u kvadratu koji je jednim kutom okrenut bacalištu.

U prvom dijelu natjecatelj ruši sve čunjeve u punom sastavu. I poslije svakog pokušaja pred natjecateljem se nalazi pun sastav bez obzira koliko je čunjeva srušeno u prethodnom pokušaju. U međunarodnom natjecanju baca se sa sto pokušaja. U drugom dijelu se obavlja "čišćenje". Odnosno poslije prvog pokušaja srušeni čunjevi se uklone a u svakom slijedećem pokušaju ostaju nesrušeni čunjevi. Poslije se ponovno postavlja puna postava i nastavlja do sto bacanja, kada se zbrajaju srušeni čunjevi i dobije skor na osnovu koga se određuje poredak.

Pobjednik se proglašava u oba slučaja i u "pune" i u "čišćenju", a konačni pobjednik je onaj koji ima veći skor u oba bacanja.

Lako zar ne, pokušajmo i čuvajmo ovaj naš šport. Družimo se uz ove asfaltno staze, i nedajmo da nestanu sa ovih prostora.

Andrej Vladimir Nedoh

Dubravko Lovrenović: ČUDO SEDAMSTOLJETNOG TRAJANJA

Nemjerljiv doprinos franjevacca

nastavak feljtona:

Bio-bibliografski obrisi bosanskih franjevacca, znalacki i sa erudicijom dostojne svakog poštovanja, predstavljene u monumentalnoj knjizi Ante Slavka Kovačića na nekoliko stotina stranica, uvode nas u svijet duhovnog stvaralaštva i kreacije kojima na ovima prostorima nema premlca. Zato se svaki izbor, ma kako pedantno učinjen, doima samo kao bljedi refleks, nepoznati dio istrnut iz cjeline grandioznog korpusa, i nužno se svodi na čisto subjektivan čin. Ipak, nezaobilazan je Matija Divković "kao preteča onih jezičnih i pravopisnih ideja koje će u nas prevladati tek dvije i po stotine godina kasnije s Vukom i Gajem", koji je svoja sjajna djela pisana po bosanskim zabitima i pustolinama nosio na tiskanje u Veneciju, gdje je sam lijevao slova bosančice, kojima je svoje ime upisao u nezaborav, Filip Lastrić, začetnik moderne BiH historiografije, franjevački kroničari Bono Benić, Marijan Bogdanović, Nikola Lašvanin, Jakov Baltić, Grgo Martić, preteča duha sekularizacije u franjevačkoj

književnosti, Ivan Franjo Jukić i Anto Knežević koji su svom književno-historijskom i političkom radu sa vrućim zagovorom bošnjaštva kao etničke kategorije nagovijestili ideju o formiranju BiH države na temeljima modernog građanstva, Mijo Batinčić i Julijan Jelenić, historioografi Franjevačkog reda u Bosni i Hercegovini, Josip Markušić, utri navrata provincijal, kome je neki dječak u neka javna jutra ministrirao latinsku misu i s nestrpljenjem očekivao odlazak u njegovu knjigama pretrpanu radnu sobu, u kojoj ga je čekala uvijek nova slatka nagrada iz drhtave i nemoćale staračke ruke... Nezaustavljive reminiscencije što toplo i nestvarno podsjećaju na to doba koje je Andrić, duboko inspiriran franjevaštvom, nazvao "snom o životu" donose i zvuke pjesme "Zdravo tijelo Isusovo", što se pod pučkom misom iz težačkih usta i uzdizala Tvorcu. U djelu fra Tome Babića, Cvyt razlika mirisa duhovnoga, tiskanom u Veneciji 1726, za koje autor kaže da "imađu znati Gliudi mudrii i naucni da ove Pisme ili ti Verse, nisam cinio zagine, nego dicu", nalazi

se još jedna malo poznata strofa ove pjesme: O prislavno Sveto tylo Svite skupno sad molimo Tisse Smilluy, tinam prosti Scto zgriscismo od mladosti. Koliko na samo i jedan jedini "vers" ove pjesme, nježne balade nabožno-didaktičkog karaktera, tako omiljene kod bosanskih fratara, vraća stoljeća unazad, u svijet bosanskih stećaka i poruka ispisanih na njima, ukazujući na isto duhovno vrelo iz kojeg su potekli! Ono što su franjevci nekad značili i što danas znače za bosanske Hrvate-katolike teško je i gotovo nemoguće sabrati pa riječima iskazati. Od Peregrina Saksona do Josipa Markušića niže se galerija jedinstvenih i neprolaznih likova bosanskih ujaka, svira se neponovljiva simfonija ljudskog trajanja na partiturama na kojima je prve vesele note zapisao Asižanin čije ime je prešlo granice epoha i kontinenta i preko bosanskih franjevacca došlo do nas kao čudo sedamstoljetnog trajanja.

KRAJ

NASTAVAK SA 3 STRANE

• HG - Možda nismo u pravu, ali stiće se dojam da su u dopremanju humanitarne pomoći pučanstvu aktivnije organizacije Caritas, Igase i Merhameta nego lokalni Crveni Križ i MKCK.

Ono što se doprema preko MKCK predaje se logističkom centru a ne lokalnom Crvenom Križu. Dosta pomažemo u logistici. Imamo organiziran veliki logistički centar u Splitu i nešto manji u Zenici odakle se i organizira dopremanje humanitarne pomoći u širi region Tuzle. Dovedi smo konvoje i u Živinice, Srebrenik, Banoviće,...

Nedostaju stovarišta u udaljenim malim mjestima i selima. Medicinsku opremu, sanitetski materijal i lijekove dostavljamo izravno ratnim bolnicama koje rade u široj regiji Tuzle. Mislim da su humanitarne organizacije Caritas, Igasa i Merhamet uradile veliki po-sao, ali ipak smatram da vaša impresija nije točna.

• HG - Humanitarna organizacija Caritas u Tuzli pomaže oko 5000 obitelji svih nacionalnosti i vjera. Ipak, nedostaju kamioni, gorivo i novac da se humanitarna pomoć dopremi. Može li Caritas očekivati pomoć od MKCK kako bi se taj problem riješio?

Na žalost, ne možemo pomoći direktno. I sami imamo problema da bi smo svakog mjeseca dopremili oko 700 tona humanitarne pomoći. I sami imamo problema pri unajmljivanju transportnih sredstava. MKCK će uskoro riješiti ili barem ublažiti problem transporta dopremanjem voznog parka iz Zapadne Europe.

• HG - Vlada u Sarajevu često izražava nezadovoljstvo djelotvornošću međunarodnih organizacija. Pučanstvo pojedinih regija gdje je stanje izuzetno teško također izražava nezadovoljstvo. Što Vi mislite o tim primjedbama?

Mislim da su očekivanja pučanstva od međunarodnih organizacija, pa tako i od MKCK, suviše velika. No, tako je u svim zemljama gdje takove organizacije rade u

uvjetima rata. Teško je objasniti pučanstvu da su naše mogućnosti ali i ovlaštenja ograničeni. Naša djelotvornost uvjetovana je mno-gim faktorima na koje nemamo nikakvog utjecaja. Vidite kakova je situacija ovdje oko dopremanja humanitarne pomoći u posljednja dva tjedna. I na političkoj razini očekivanja su također velika. Mir ovdje mogu postići samo narodi koji žive na ovim prostorima. Sagledavajući ukupno stanje, možda su međunarodne organizacije mogle učiniti i mnogo više. Nitko nije savršen. MKCK je u svibnju, poslije pogibije jednog svog visokog funkcionara, povukao svoje misije iz Bosne u Zagreb. Možda smo predugo oklijevali sa povratkom. Mi kao neutralna organizacija ne možemo ovdje donijeti mir. Željeli bi smo da se rat završi što prije, ali se ne možemo miješati u političke stvari. Naše su aktivnosti jasno definirane temeljnim načelima MKCK koja se ne smiju narušavati.

• HG - Gospodine Corboz, za nekoliko dana Vi napuštate naš grad. Misija MKCK na čelu sa gospodinom Schiessom ostaje. Što bi ste kao naš dojučerašnji sugrađanin poručili nama koji ostajemo?

Dobro sam se osjećao u Tuzli. Radio sam sa velikim zadovoljstvom, posebno u samom početku rada misije kada je trebalo postaviti valjane temelje svih naših kasnijih aktivnosti. Svakako ću se jednom vratiti u Tuzlu, bilo po zadatku MKCK, bilo biciklom u vrijeme odmora poslije rata ovdje. Na Majevecu ima prekrasnih predjela koje bih u vrijeme mira volio posjetiti.

• HG - Gospodine Schiess, Vi ste odnedavno u našem gradu. Sigurno će biti prilika da Vas ponovo vidimo. Kakve su vaše prognoze vezano za dužinu Vašeg boravka ovdje?

Ostat ću ovdje koliko bude potrebno. Želio bih da se naša misija završi već sutra jer bi to značilo da je rat završen i da su neprijateljstva prestala.

J. Stahov

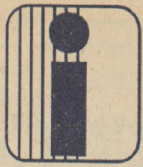
Hrvatski velikani

Knez Višeslav

Prije tri godine u Zagrebu je u nakladi Hrvatskog kulturnog društva svetog Cirila i Metodija i Društva svetog Jeronima, tekođer iz Zagreba, tiskana knjžica džepnog formata pod naslovom "Hrvatski velikani". U ovom veoma praktičnom obliku, na izuzetno dopadljiv način, najširim slojevima čitateljstva prezentirani su osnovni podaci o 35 hrvatskih velikana. Riječ je o hrvatskim vladarima, hrvatskim Božjim ugodnicima i književnicima. Praktičnost ovog džepnog izdanja ogleda se na više načina, počev od temeljnog cilja da svim zainteresiranima na jednostavan način stavi na uvid podatke o znamenitim ljudima koji su svojim životnim djelima, zaslužili da ponesu sintagmu - velikani. U nekoliko narednih brojeva "Hrvatskog Glasnika" donosit ćemo izvode iz ove publikacije, a u ovom broju donosimo nekoliko podataka o knezu Višeslavu.

Knez Višeslav je prvi poznati knez u Dalmatinskoj (Bijeloj) Hrvatskoj. Njegovo ime je zapisano na mramornoj krstionici stolne crkve u Ninu oko 800. godine, o čemu postoje i drugi nepobitni dokazi. Taj napis kaže da je ovu krstionicu dao načiniti neki svećenik Ivan u doba kneza Višeslava u čast sv. Ivana Krstitelja. Kao najznamenitiji predmet iz tog doba, danas se čuva u Arheološkom muzeju u Zagrebu.

Izolacija

s.p. "UMEL" TUZLA, društveno preduzeće
TUZLA, A. Lebeničnik do 21
tel. (075) 213-122, 213-323, 213-649
fax (075) 213-708

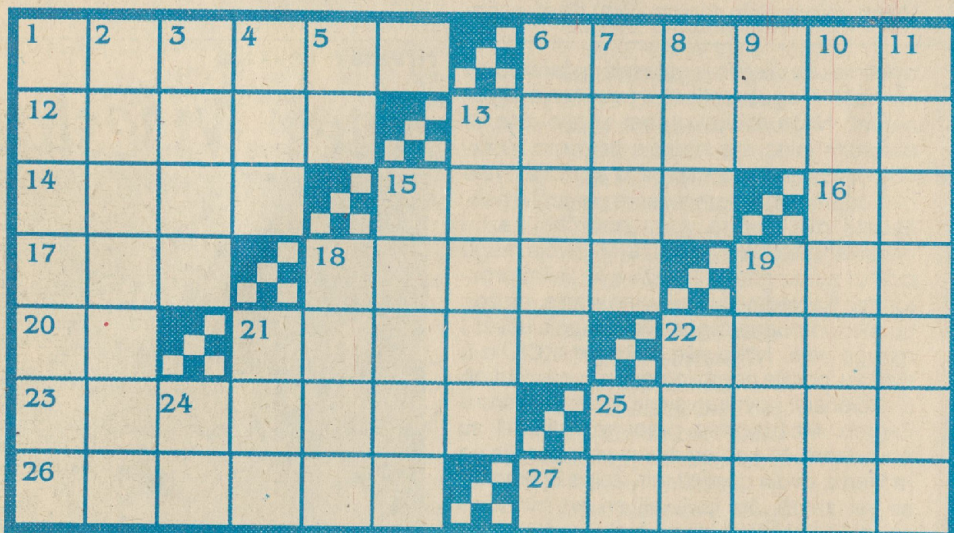
Iskra

Iskra Commerce, d.o.o.

• P.P. CENTROVELPROM Memići
sa sjedištem u Tojšićima
VI. JAHIĆ AVDO

Prehrambeni proizvodi povoljnije od
najpovoljnijeg i 50% jeftinije od konkurenata!

Glasnikova križaljka br.2

Strony Robert

VODORAVNO: 1. Uvozna trgovina 6. Ustanak protiv vlasti 12. Brvno, greda 13. Župnik 14. Riječni ribar 15. Planinski masiv u Aziji 16. Prijedlog 17. Laneno predivo 18. Skladba za devet glasova 19. Pripadnik germanskog naroda 20. Mjesto blizu Ljubljane 21. Prerijski vuk 22. Noćne ptice 23. Veliki zakrivljeni nož 25. Igo, volovska zaprega 26. Južno voće 27. Rijeka u Dalmaciji
USPRAVNO: 1. Evropska država 2. Stupanj jakosti vina 3. Program, nacrt 4. Rimski božica plodnosti 5. Arapsko slovo 6. Intelekt, razum 7. Eksperiment 8. Rijeka u Mađarskoj 9. Košnica, ulište 10. Kovački pribor 11. Crkveno prokletstvo 13. Crkveni zakon 15. Remen opasač 18. Donji ekstremitet 19. Planina 21. Mongolska titula 22. Osamljen 24. Slovo arapskog pisma 25. "Junior"

Rješenje iz prošlog broja:

VODORAVNO: 1. Amursk 6. Malina 12. Lopud 13. Katolik 14. Anis 15. Drška 16. TV 17. BIS 18. Mrena 19. Fra 20. AT 21. Slika 22. Bear 23. Montana 25. Paste 26. Arkoza 27. Mantil

USPRAVNO: 1. Alabama 2. Monitor 3. Upis 4. Rus 5. SD 6. Mašina 7. Atka 8. Loa 9. IL 10. Nitrati 11. Akvarel 13. Kreka 15. Drina 18. Mlaz 19. FEST 21. Sto 22. Ban 24. NK 25. Pa

 Barel TUZLA

PREDUZEĆE ZA PROMET NAFTI I NAFTNIH DERIVATA,

ISTRAŽIVAČKO RAZVOJNE USLUGE, INŽENJERING

KONTROLNOSTVENE USLUGE, USLUGE OBRADE

PODATAKA, PROJEKTOVANJE I TRGOVINA

Ismeta Mujezinovića 22-V/20
Tel/fax: 075/ 238-016

PRIVATNO PREDUZEĆE ZA PRERADU DRVETA (p.o.)

YUMIG

SIMIN HAN - TUZLA, 75000, Ulica M. Tešića do 38

Telefoni: (075) 33-625 i 241-531

PP MARKETING LJEKOVA

FARMTEX

INFORMACIJE NA TEL. 075/231-504

Hrvatski Glasnik

Informativno-politički dvotjednik
Tuzla, 15. 2. 1993. broj 4

Glavni i odgovorni urednik: mr Ljupko Aždajić • Osnivač i izdavač: HKD "NAPREDAK" • Redakcija: Ozrenskog odreda bb Tuzla • Urednik: mr Stjepan Pranjić • Uređuje redakcijski kolegij: Ivica Marinović, Ivica Mazić, Zoran Ereiz, Mirad Zadić • Lektor: Zvonimir Sučić • Likovno grafička obrada: mr Branko Lukić • Telefon: 23 66 65 • Fax: 23 13 50 • Žiro račun kod Kreditne banke DD Tuzla: dinarski — 807020-0/7521-55-00082-3, devizni — 72700-0/7521-07-00008-0 • Cijena za inozemstvo 3 DEM